

MOȘNENII CURBURII ȘI PROCESELE LOR (IV)

Alexandru GAIȚĂ

ENCULEȘTI Satul de la Beceni, deși vechi, are parte de rețineri documentare destul de târzii. Câțiva membri ai cetelor Enăcheștilor, Potlogea și Becenii descălecători sau a Preoților plus Enculeștii locuiau, pe la 1890, în cătun¹. Cunoscută va fi localitatea și sub denumirea de Valea Vacii în ea aflându-se, spre 1892, 40 de locuitori. Moșia de aici Cârteanca și aceea a șetrarului Iancu Caloian aveau peste 220 ha. Satul de la 1912 avea 14 moșneni între cei 219 locuitori. În 1930 numărul locuitorilor ajungea la 289, iar în 1941 la 308 în 67 de case.

EPUREȘTI În timp Iepureștii (Epureștii) au ținut de județele Slam Râmnic și Brăila și probabil de Buzău. Într-un document din 9 iulie 1519, dat la Pitești, se arăta „iar Oană a așezat pe Bârcă în Epurești peste a patra parte de ocină și peste baltă”². Vătaful Mirăuță era amintit în 10 iunie 1613 ca achizitor de terenuri „Însă partea Udrească toată, pentru 4000 aspri”³. Mai apare satul în 9 iulie 1639 prin nepoata lui Dobre din Epurești care primea mărturie de la mai mulți moșneni pentru moșia ei de moștenire⁴. Martori de aici sunt amintiți și la 17 aprilie 1657, dar pentru Balta Albă. La fel se petreceau lucrurile la 17 aprilie sau 25 noiembrie 1657 când uncheșul Mușat, Șendrea, Opriș și Rădule erau martori tot pentru Balta Albă⁵. Un conflict acut se căuta a fi rezolvat în 13 aprilie 1659 la Târgoviște. Acum vodă întârea căpitanului Iancu și fratelui acestuia, slugerul Negoită, „partea Frumușanilor, 591 stj., partea Dăspicaților, 302 stj., jumătate din partea Țugueștilor, 469 stj., pentru că aceste părți au fost cumpărate de Mihail vv. cu bani gata de la moștenii satului Epurești și le-a miluit lui Oancea logofăt, pentru dreaptă și credincioasă slujbă; acesta le-a ținut până a plecat în pribegie cu Șarban vv., (...) iar când el s-a întors din pribegie, nu a avut putere să se judece cu moșnenii din sat, ai căror bunici și părinți au

---

¹ MDGR, V, p. 96, c. 1.

² DRH, B, II, p. 353, nr. 184.

³ DIR, B, XVII/2, p. 204, nr. 189.

⁴ CDȚR, IV, p. 659, rez. 1520.

⁵ *Ibidem*, IX, p. 185, rez. 309.

vândut aceste ocine lui Mihail vv. Astfel, ei le-au împresurat ținându-le așa până în zilele domnului”⁶. Era urmarea procesului deschis de Iancu împotriva cetei moșnenilor luându-se, cu această ocazie, patru bătrâni care „au împărțit ocina Epureștilor în 8 părți, anume: Frumușanii, Bujorasca, Leoteasca, Cuceasca, Gârdeasca, Măzăreasca, Despicații, Țogoeștii, iar pentru părțile numite Bujorasca, Leoteasca, Cuceasca, Gârdeasca și Măzăreasca au adeverit că n-au fost vândute lui Mihail vv.; pentru părțile Frumușanii, Dăspicații și jumătate din Țuguești nu au putut jura. Astfel, le-au dat să le țină Iancul căpitan cu frații lui, căci și-au răscumpărat părțile lor ce le aveau de la Oancea logofăt. Iancul căpitan, cu frații, s-a tocmnit cu sătenii ca să țină el din partea Frumușanilor, 2 părți, 591 stj., iar Semul, cu ceata lui, să țină a treia parte, 296 stj.”. Un Stan vindea toată moșia Cuceștilor „din hotarul Despicaților până în hotarul Loloeștilor” la 5 iulie 1668⁷. Hotărnicia moșiei Epureasca se producea la 20 octombrie 1748⁸. În 25 septembrie 1760 începea un alt proces pentru moșie.

ERNATICA Cu numele luat ori de la deal ori de la pârâu, cătunul Iernatica a fost legat de cei de la Pardoși. Despre moșnenii de la Iernatica din plasa Râmnicului de Sus a Slam Râmnicului documentele îi rețin laolaltă cu cei de acolo, dar după 1800. A fost cătun de reședință al comunei Pardoși cu 340 de locuitori la 1896.

ESTĂU Vezi Istău și Mizil

FARAOANELE Aflată în plasa Orașu, a fostului județ Râmnicu Sărat, va ajunge localitatea, care a „ținut” și de comunele Dălhăuți și Vârteșcoiu, la județul Vrancea prin legea nr. 3 din 16 februarie 1968. Tradiția duce la figura de întemeietor a unui cioban transilvănean – Faraoneanu – aflat în transumanță pe la 1500. În 23 mai 1562 în fața lui Petru Vodă se prezentau Dobromir (Pace bună), Comana soția sa și Mușa sora lui Dobromir unde „au așezat pe nepotul de soră, anume Drăgan, peste ocina lor și averi și dobitoace și scule, peste toate, ca să le fie lor în loc de fiu”⁹. Poate surprinde în document faptul că odată cu înfierea se mai amintesc și alți locuitori din Budești cu achizițiile lor ca Mihail și Danciul ce cumpărau aici „2 ogoare de la Stoica și de la Radul, pentru 100 de aspri, un ogor în Dumbravă, iar celălalt ogor la Râmna. Și iarăși să-i fie lui Dobre al lui Isoe ocină în Budești, din partea lui Neagul jumătate”. Era urmarea sumelor mari percepute pentru eliberarea documentelor de unde asocierea localnicilor. Un loc al mănăstirii râmnicene

⁶ *Ibidem*, p. 375, rez. 702.

⁷ BAR, Doc. ist., CCXCIX/39.

⁸ ANIC, fond Mănăstirea Sf. Ioan Focșani, XXXI/6.

⁹ DIR, B, XVI/3, p. 163, nr. 196.

era reținut într-un document din 25 noiembrie 1689¹⁰. O ocină, din apa Milcovului până aici, se măsură la 25 septembrie 1692, iar o hotărnicie se efectua în 31 martie 1854¹¹. Hotarul satului mai era pomenit la 1688, 1690 și 1708. Mai cunoscută va fi localitatea datorită meșteșugului confecționării buților de vin pentru ruși, cercurile fiind confecționate din mesteacăn și din frasin¹². În 1887 moșnenii de aici, alături de cei din Broșteni și Vârteșcoi, se judecau cu Fotin Robescu la Focșani motivul fiind legat de hotărnicia de la Valea Rea. Două cătune - Faraoanele și Pietroasa - compuneau localitatea spre 1900 pe când avea aproape 800 de locuitori. În 1930 populația era de 1.014 locuitori, iar la 1941 în 252 case trăiau 1.069 locuitori.

FAȚA LUI NAN A aparținut localitatea buzoiană de comunele Bălănești și Cozieni. Cătunul de la Bălănești avea o sută de locuitori la sfârșitul secolului XIX. În 1930, fiind recenzat la Cocârceni, nu avem date asupra numărului de locuitori, dar în 1941 în 23 de case se aflau 85 de suflete.

FAȚA MALULUI Vezi Lopătari.

FĂCĂIENI Pe vechi, Făcăianii au ținut de județul Saac și apoi de Prahova fiind arondată localitatea la comunele Plăiețu, Măneciu Ungureni și Măneciu. Probabil un prim document se referă la Dragosina cu cele trei fete ale sale care vindeau în 25 mai 1645 vâtafului Coadă din sat ocina lor „cât se va alege depretutindenea, mult, puțin, de peste tot hotarul”. Nu se uita menționarea acordul megiașilor „și din sus și din jos”¹³. Între cei șase boieri din 21 iunie 1652 de la Surani, care hotărniciau și împietreau cele opt pământuri vândute lui vodă, se afla și Condă (Coadă) vâtaful din Făcăiani¹⁴. Peste aproximativ o lună, se menționa că a treia parte a satului aparținea lui Apostolache comisul. Era martor amintitul căpitan Coadă și la 11 octombrie 1658 pentru Verbila.

FĂGET Vezi Scăioși. A aparținut satul, din fostul județ Saac și apoi de Prahova, de comuna Drajna.

FĂGETU În vechime satul Făgetul a aparținut de comuna Buda, județul Slam Râmnic și apoi de județul Buzău.

FĂTULEȘTI Localitatea s-a aflat în Saac și apoi în cadrul comunei Calvinii din județul Buzău. Vechiul cătun moșnenesc era amintit la 1892 numai prin moșia omonimă cu cele trei sfuri ale sale-Teișu, Fătuleasca și Silișteea. În 16 iunie 1835 era reținut, prin preotul Grigore de la biserica din Calvinii, ce cumpăra „pă seama bisericii Fătulești” o *Cazanie* cu 50 de lei și 20 de parale

¹⁰ ANIC, fond Mănăstirea Râmnicu Sărat, III/28.

¹¹ Idem, fond Mănăstirea Văcărești, XXXIII/4.

¹² Vezi și Dodun des Perrieres, *Monografia regiunii Odobești din punct de vedere viticol*, București, 1924.

¹³ DRH, B, XXX, p. 211, nr. 170.

¹⁴ *Ibidem*, XXXVII, p. 189, nr. 219.

împreună cu locuitorii de aici. Prin „bună învoire și tocmeală” și pentru suma de 1.650 de lei, la 14 iunie 1841 se vindea o bucată de pământ de Mihail Săseanu către Gheorghe, fiul lui Niță Moldoveanu din Cărbunești. Ultimul cumpăra 30 de stânjeni în hotarul Vereș. La judecătoria Saacului în 4 ianuarie mai legalizase o tranzacție Gh. N. Moldoveanu când cumpărase 50 de stânjeni de la Gheorghe sin Dumitru Fătul din Calvini în hotarul Fătulești „însă 40 stânjeni din ocolnica siliștei satului nostru Fătulești, iar zece din hotarul Vereș”. În iunie, același an, mai vindea Gh. Fătu alți 30 de stânjeni moșnenești către preotul Radu din Calvini¹⁵. Cele trei sfori – Fătuleasca, Teișul și Siliștea – formau moșia moșnenilor de aici de 347 ha. dintre care 220 ha. erau de pădure¹⁶.

FĂUREI A „umblat” localitatea în trei județe Râmnicu Sărat, Buzău și apoi Brăila ca să nu mai amintim de cele trei-patru locații în lungul istoriei sale. Barbu din Domirești și Dumitru Sfârgol în 6 mai 1651 vindeau jupânului Iane o ocină „den partea Remitii, dentru moș, jumătăți, anume stânjeni 50, drept bani gata 57”. După menționarea lipsei vreunei presiuni în continuarea documentului, scris de iuzbașa Mircea din Râmnic, se arăta că „mere ocina, den apa Râmnicului până în hotarul Frăsinetului. Și o-m vândut noi, de bună voia noastră, și cu știrea tuturor fraților noștri de pre moșie”¹⁷. O altă moșie era vândută la 17 noiembrie 1657 de paharnicul Ionașcu împreună cu soția sa Maria. Vasile și Neniu din Tătărăni Buzăului vindeau cu acordul moșnenilor o moșie de aici, 180 de stânjeni, în 10 septembrie 1658 lui Toader Dovleatul din Șchiopeni¹⁸. În 2 februarie 1663 se înregistra o danie spre hotarul dinspre Frăsinet, iar la 15 decembrie 1700 satul apărea ca proprietate a mănăstirii Cotroceni „pentru că l-a cumpărat răposatul Șerban vodă de la jupâneasa Caplea Buzeasca”. Două învoieli se produceau în 8 și 15 iunie 1721 între Radu Țapora și Drăgan clucerul. Totuși, cei doi vor ajunge la un proces în 30 septembrie 1721. În 1835 localitatea aparținea de Buzău și avea 40 de gospodării¹⁹. Se judecau la București în iunie 1837 Manolache Faca cu logofătul Dimitrache Hrisoscoleu pentru împărțirea unei moșii pe care o stăpâneau în devălmășie. Acum se menționa că satul în trecut fusese adunat de tatăl logofătului²⁰. Probleme grele vor avea de înfruntat cei de aici din partea lui Teoharie Manoil care în 1836 le pretindea sume fabuloase pentru unele împrumuturi în cereale²¹. O carte de alegere pentru moșia Făurei - Buzău

¹⁵ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău. Condiți, dosar 12/1841, f. 43 v.

¹⁶ MDGR, III, p. 346.

¹⁷ DRH, B, XXXVI, p. 89, nr. 83.

¹⁸ BAR, Doc. ist., CCXLVII/37.

¹⁹ C. C. Giurescu, *Principatele române ...*, p. 218.

²⁰ ANIC, fond Inaltul Divan, dosar 8127/1837, f. 1.

²¹ O sintagmă era valabilă pe atunci - „Banul este rar”.

intervenea la 1836²². În 3 august ca hotarnic ales figura T. Paladi. La 7 august, acesta era cerut și de serdarul Gr. Tăut pentru moșiile sale Surdila, Făurei și Moșasca sau Vizireni. La ultima se derulase cu puțin timp în urmă o epizootie²³.

FĂUREII VECHI Conform documentelor din secolul al XIX-lea satul ținuse de Buzău. Numai 13 locuințe se mai aflau aici spre 1830.

FÎLFOEȘTI De județul Slam Râmnic a ținut satul în trecut. Sub presiunile fiscale iuzbașa Cârste cu fratele său Eftimie vindeau la 27 aprilie 1714 partea de moșie ce o aveau după moșul lor Haiduc, jupâneasa Safta fiind achizitoarea²⁴. Din păcate alte documente sunt mai greu de depistat.

FÎNTÂNA CAPREI Vezi Toropălești. De comuna Buda a ținut satul ce s-a aflat în județul Râmnicu Sărat.

FÎNTÂNA TURCULUI Satul din plasa Râmnicu de Sus a ținut de Homești, de Grebănu și iar de Homești. În arhiva fostei mănăstirii Rm. Sărat era reținută așezarea la 1806, 1813 și 1869. Va figura localitatea și în cele două ediții ale hărții rusești din secolul al XIX-lea. O parte din locuitori vor pleca după alunecări de teren și vor întemeia satul Dărămați.

FÎNTÎNELE A făcut parte satul din comunele Istrița de Sus, Vispești și Năeni ajungând apoi la Prahova. Un Oprea al Corei vindea o moșie în Brăgărești „în partea Ceparului” la 13 decembrie 1632. Achizitori erau mai mulți moșneni din Vaideel. Oprea Moțoc, și alții erau martorii menționați în 26 noiembrie 1647 pentru Ceptura²⁵. Comisul Udrea de aici se număra între cei 12 boieri care, la 17 ianuarie 1655 cercetau situația unei ocini a lui Dragu iuzbașa de la Cislău. După *Ciuma lui Caragea*, satul se va muta de pe Dealul Bozienilor. În arhiva mitropoliei figurează la 1694 hotarul satului, iar în cea episcopală la 1766. O vie zestrală vindea în 1855 D. Andreescu către postelnicul Al. Mândricel²⁶.

FÂNTÂNELE Aflat în trecut la Saac va figura satul în cadrul plasei Cricov de Prahova el fiind pomenit în 15 iunie 1499 la întărirea dată lui Chicoș jupanul și fiicelor sale²⁷. Slugerul Oprea cu fratele și cu verii săi aveau parte de o întărire la 13 octombrie 1533 pe mai multe sate între care și Fântânele²⁸. După unii, mențiuni se vor face asupra satului și la 1550, 1561, 1579, 1584,

²² BAR, Doc. ist., CCCCLXXIX/204.

²³ Pompei Gh. Samarian, *Medicina și farmacia în trecutul românesc, 1775-1834*, II, București, 1938, p. 490.

²⁴ ANIC, colecția Achiziții Noi, MMDCI/14 (nr. 3).

²⁵ DRH, B, XXXII, p. 308, nr. 302.

²⁶ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 333/1855, f. 1.

²⁷ DRH, B, I, p. 477, nr. 292.

²⁸ Ioan – Radu Mircea, *Catalog ...*, p. 66, nr. 415.

1585, 1588 și 1594²⁹. Din nou amintit era satul în 22 iulie 1570 când Alexandru Mircea Vodă întărea jupaniței Neacșa părțile fratelui ei Stanciu cu viața-i atât de agitată³⁰. Jitelnița Ana lăsa în 7 august 1609 mănăstirii Strâmbul partea ei de peste tot hotarul la Fântânele. Gestul ținea de tradiție și era reținut în proscomidia lăcașului întru pomenirea celor de dinainte, dar și pentru sufletul celei de acum³¹. Deși donația se efectuase pe vremea lui Mihai Viteazul, Stoica spătarul, fiul vornicului Dumitru o contestase dar neputând aduce cei 12 boieri ceruți, va pierde. Un Drană, Tudor, Marin, Fundea și un Sin apar în calitate de cumpărători a unei ocine de la Ceptura în documentul din 8 mai 1619 când lui Staicu paharnicul i se întărea ocina. Scandalul va porni între achizitori și boier, ultimul pretinzând că moșia era părintească, „ci a lepădat toți banii lor înapoi câți sunt mai sus spuși, pentru că el este mai volnic decât acei oameni ce sunt mai sus ziși”³². Un Torde de aici, dar și un Usturoi apar în calitate de martori în 6 noiembrie 1622 pentru ocina lui Păcală de la Cepturele (Ceptura)³³. Un schimb de proprietăți avea loc în 8 februarie 1628, între Toader din Fântânele, logofătul Avram și cu Nica fiul acestuia³⁴. Acum logofătul Avram schimba cu Toader o ocină în Ceptura pentru o vie tot de acolo. În 3 noiembrie 1630 paharnicul Staicu Rudeanu vindea împreună cu soția sa Rada ocini și la Fântânele către vel comisul Buzinca³⁵. Pentru cei trei băieți ai săi în 6 mai 1632 spătarul Stoica scria zăpisiul care îi îndreptătea la moștenire. În document se amintea „și de la Fântânele dentra-mândouă hotarele ce să chiamă Văsiască și Dătculească”³⁶. Voicu, Bălan, Tudoran, Lazăr, Drăgan și alții erau moșnenii care la 23 martie 1636 vindeau jupânului Hrizea un vad de moară „însă din stejaru până la un ulm, cum merg și semnele”³⁷. Bunea, alături de alți moșneni, obținea stăpânire la Cepturi în 27 aprilie 1636, după un proces cu jupânul Buzinca și cu fiul acestuia slugerul Preda³⁸. Neacșu armașul apare ca martor pentru Tătărăii de Dâmbovița în 8 februarie 1636,³⁹ iar Stoica Udrescu era și el martor în 6 iunie 1637. Spătarul Radu era aldămășar în 1644 la Valea Părului⁴⁰. De la Moma „pe care a ținut-o Tatul Orășean” cumpărase, în partea Zăblăiască *ante* 1644, moșneanul Ștefu din Budurești, dar și de la Pătrașco,

²⁹ M. Apostol, *op. cit.*, p. 184.

³⁰ DRH, B, VI, pp. 270-271, nr. 217.

³¹ DIR, B, XVII/1, pp. 401-402, nr. 359.

³² *Ibidem*, pp. 363-364, nr. 326.

³³ *Ibidem*, XVII/4, p. 202, nr. 217.

³⁴ DRH, B, XXII, pp. 10-11, nr. 10.

³⁵ *Ibidem*, XXIII, pp. 286-287, nr. 170.

³⁶ *Ibidem*, pp. 559-560, nr. 371.

³⁷ *Ibidem*, XXV, p. 250, nr. 237.

³⁸ *Ibidem*, p. 276, nr. 262.

³⁹ CDȚR, IV, p. 307, rez. 667.

⁴⁰ ANIC, fond Mănăstirea Cotroceni, XVII/68.

Oancea și de la preotul Radu⁴¹. În Fântânele primea banii, nouă ughi, postelnicul Stanciu care la 4 august 1650 vindea 54 de stânjani la Brăgărești⁴². Pentru partea mănăstirii Gruiu se ajungea în 22 mai 1651 la prezența aici a 12 boieri pentru a se trece la efectuarea hotărniciei „am tras ocina pen trei locuri la amîndoo capitele, și la mijlocul ocinei, ales-am partea Păduri(i) postelnic și afrațini-său, lu Dumitru logofăt, de o am dat den jos despre Tătărăi, alesu-le-au funea la capul ocinei depre Loloești i Stăncești, stânjani 325. Și am pus piatra împotriva pitrilor a Loloeștilor și Stănceștilor la vâlcea”⁴³. Mai este pomenit satul prin rumânul Stan S. Luciu în 24 februarie 1652 care era vândut cu 15 ughi de comisul Udrea. Doi martori Păcală și fratele său Râca apar în 15 septembrie 1653 la o vânzare de la Cepturile. Erau martori pentru Negovani la 23 martie 1658 un Radul al lui Agapie, Arbănaș și Brebul, fiul lui Moțoc. Se emitea o poruncă pentru hotărnicirea moșiilor Fântânele, Ceptura și Limba la cererea mănăstirii Cotroceni în 22 aprilie 1741.

Ca martor, la o tranzacție a unui Ghinea, preotul de aici, Radu, fiul preotului Ștefan din Șchei apare în 1793⁴⁴. La 4 noiembrie 1794 intervenea o carte de blestem. Pentru Ceptura, dar și pentru Fântânele se ajungea la o carte de blestem în 4 noiembrie 1794⁴⁵. Un incident se producea aici în 18 decembrie 1799 când un Manolache reclama bătaia surorii sale Tudora precum și închiderea acesteia „la gros” de către Neagu Drăgulinescu⁴⁶. Tudora, era posadnica ginerelui pârâtului. Peste trei zile venea și anaforaua în legătură cu scandalul dintre Dimitrache Georgică și soția sa, care era fiica lui Neagu Drăgulinescu, și care se arăta a fi deranjată de Tudora într-o presupusă revendicare imobiliară⁴⁷. La 13 iulie 1800, sătenii ungureni se plâneau de nerespectarea unei înțelegeri din partea lui Dumitrachi, fiul șetrăresei Giurgenchii care „tăinuia” contractul⁴⁸. În 1835 existau 123 de gospodării. Într-o jalbă a moșnenilor poporeni din 22 februarie 1844, jalbă adresată domnitorului, rezulta că unii dintre ei ar fi venit din Transilvania după răscoala lui Horea. Un aspect al neînțelegerilor era legat de plata otaștinei de la viile pe care moșnenii le sădiseră pe moșia unui polcovnic. Vor pierde și procesul cu noul proprietar al moșiei, serdarul Cotopalca, dar și cu soția acestuia Elena. În

⁴¹ N. Iorga, *Din viața ...*, p. 67.

⁴² DRH, B, XXXV, p. 260, nr. 235.

⁴³ ANIC, fond Mitropolia Țării Românești, CCLXXVIII/1-a. Pentru același lăcaș mai există o întărire de hotărnicie dar din 26 aprilie 1795.

⁴⁴ N. Iorga, *Din viața ...*, pp. 76-77.

⁴⁵ ANIC, fond Mănăstirea Cotroceni, XXXVIII/12.

⁴⁶ Trebuie amintit, referitor la bătaia dată femeii de către soț, că *Îndreptarea Legii și Cartea românească de învățătură* o admiteau dar „nu fără de măsură”.

⁴⁷ ANIC, fond Mitropolia Țării Românești, Mss. 140, f. 86-87 v.

⁴⁸ N. Iorga, *Anciens documents de droit roumain*, p. 242, CLXXXIV.

1838 se recenzau aici zece familii de moșneni din cele 128. La 16 iulie 1842 se desfășura aici o hotărnicie, documentul fiind reținut în arhiva de la Cotroceni. Moșia spitalului Colțea de aici era hotărnicită la 28 decembrie 1844 „formăluirea” fiind făcută în 27 februarie 1860, iar împietrirea hotarelor la 29 iunie 1861⁴⁹. La 1855 se înregistrau 20 de moșneni proprietari între care se numărau 4 patentari, 5 mazili, 7 boieri de neam și un asidot. În urma împroprietăririi de la 1864 primeau pământ 86 de locuitori⁵⁰. La 1890 se sublinia că parte din locuitori erau moșneni⁵¹. La 1912 numărul moșnenilor se redusese la 15. În 1872 se numărau 710 locuitori și peste 1.100 în 1897. În 1921 aveam 15 moșneni la 859 locuitori, iar în 1930 va ajunge la 1.783 de suflete incluzând și satul Ungureni. Cifrele referitoare la creșterea propriu-zisă trebuie calate și pe organizarea administrativă din epocile respective, deoarece multe comune ajungeau să înglobeze mai multe sate care, mai târziu, vor trece la alte comune sau vor deveni chiar ele comune.

FÎNTÎNELE A apărut și sub forma de Fântân în cadrul comunei Cojasca din Dâmbovița până la 1950 când se regăsea în cadrul raionului Ploiești. Un Stan din Dârza, nepotul lui Șărbănel din Fântân vindea la 27 aprilie 1619 unui Dorobanțu și fratelui acestuia Matei, dar și lui Dumitru, tatăl lui Negoslav o ocină de aici „însă de partea de lu Șărbănil o fune diplin, drept trei mie de bani gata și cu aldămaș doao sute”. Pentru respectarea protomisului se întrebese și jupâneasa Mihnea din Cârștiști „și ea n-a putut să cumpere”⁵².

FÎNTÎNELE ARONDAT la comuna Mărgăritești, din județul Slam Râmnic și apoi Buzău. Satul avea biserică de lemn, cu hram dublu - „Sf. Arhangheli” și „Izvorul Tămăduirii”-, adusă de la Licoi la 1777⁵³ și care la sfârșitul secolului va figura pe harta lui Bauer. Apare o mențiune documentară - carte de hotărnicie - pentru Fântânelile la 22 mai 1651⁵⁴.

FÎNTÎNELE MAZILI A făcut parte localitatea din fostul județ Saac și mai apoi a ținut de Prahova, comuna Fîntînele. Biserica Adormirea Maicii Domnului a fost ridicată de protopopul Mihai Bozianu (Buzoianu) și de către moșneni la 1786⁵⁵. Harta lui Bauer reținea monumentul.

FÎRTOPEASCA Sub forma de Furtopiști apare localitatea prin martorii de aici în 18 iunie 1625 la ieșirea din rumânie a unui Avram de la

⁴⁹ ANIC, fond Schitul Gruiu, VI/1; VI/3; VI/4.

⁵⁰ Este anul în care se estima proprietatea moșnenească la 600,000 ha.; cf. G. C. Dragu, *Cestiunea țărănească în România și noile legi agrare*. București, 1908, p. 44.

⁵¹ Paulina Brătescu, Ion Moruzi, Ion C. Alessandrescu, *op. cit.*, p. 195.

⁵² DIR, B, XVII/3, p. 356, nr. 318.

⁵³ R. Crețeanu, *Biserici ...*, p. 40.

⁵⁴ DRH, B, XXXVI, p. 283, nr. 281.

⁵⁵ V. Brătulescu, *Biserici din Prahova*, în BCMI, XXXII, 1939, pp. 30-31; N. A. Constantinescu, *Biserica din Fîntînele-Mazili-Buzău*, în „Îngerul”, XIII, 1941, pp. 383-385; Idem, *Monumente buzoene*, partea I, p. 52.

Brăești⁵⁶. Ca amănunt trebuie amintit că s-a mai folosit și denumirea de Fârtopiști. Stegarul Dragoie din sat era martor în 8 martie 1632 pentru Băești⁵⁷. Cu denumirea de Fârtopiști apare satul prin preotul Stoica care era martor în 8 iunie 1641 pentru Pâcleni⁵⁸. În martie 1654 era amintit ca martor și un Dragomir din Fârtopești. Satul nu mai figura la sfârșitul secolului al XIX-lea moșia fiind totuși menționată la Cănești sub forma „Hârtopeasca moșnenească” de peste 400 de pogoane. În 10 mai 1841, împuternicirea pentru vechilul moșnenilor Rotari era adevărată de subocârmuitorul de plaiul Pârscov în perspectiva unui proces rezultat în urma unor neînțelegeri cu Al. Iarca. Din document rezultau moșnenii Rotăreni în frunte cu cei doi menționați. Alături de ei mai erau amintiți Barbu Rotaru, Stana cu sora sa Ana, Anghel sin Moise, Ion cel Mare, Ion cel Mic, Ion Poenaru și alții. În 30 iunie moșnenii vor insista pentru fixarea termenului de judecată în vederea recuperării actelor lor de moșie. La 12 mai 1841, Tudor Rotaru și Gh. Rotaru moșneni Rotari și vechili ai fraților lor de moșie subliniau președintelui instanței de la Buzău că „doi ani sunt de când: vistierul Alecu Iarca fost suptocârmuitor de Pârscov au chemat pă unii din moșnenii noștri Rotari și ne-au cerut documenturile cu care stăpânim moșia și i-am scos și i-am dat o hotărnicie și acest sinet de moșie și în urmă cerându-le a ni le da (...) nici cum n-au voit”⁵⁹. Primul funcționar din instanța Buzăului va fixa data de 28 mai pentru prima înfățișare de unde adresa către Alecu Iarca din 16 mai, prin care îl înștiința de demersul moșnenilor. Vor mai urma și alte termene. Iarca le fusese vechil moșnenilor Rotari în procesul acestora cu Irina și Maria, fiicele lui Toader Băcanu din Slobozia de Slam Râmnic⁶⁰. Actele invocate se refereau la moșia Fârtopeasca ce se dorea a fi hotărnicită. În iulie moșnenii vor reveni cu o nouă jalbă cerând somarea lui Iarca pentru a se prezenta la proces. Acum ei vor specifica clar că sunt moșneni Rotari „ot Fârtopeasca”. Urma iarăși fixarea unui nou termen în noiembrie 1841 după care cauza se pare a se fi pierdut deși nu erau moșnenii oameni care să abandoneze ușor, mai ales că se simțeau nedreptățiți⁶¹. Tot în instanța de la Buzău îl chemau moșnenii Rotari pe preotul Dinu de la Trestioara care le

⁵⁶ DIR, B, XVII/4, p. 530, nr. 549.

⁵⁷ DRH, B, XXIII, pp. 527-528, nr. 339.

⁵⁸ ANIC, fond Episcopia Buzău, XIII/6.

⁵⁹ Arh. Naț. Buzău, fond Judecătoria Buzău, dosar 261/1841, f. 1-9.

⁶⁰ Numărul deosebit de mare de „slobozii” – boierești, mănăstirești, de străini – ducea la măsura din 28 aprilie 1626, prin care Alexandru Vodă obținea eliberarea de sub blestem, de către patriarhul Chiril de la Constantinopol, a spărgătorilor de slobozii în urma rarefierii veniturilor domnești.

⁶¹ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 329/1841, f. 1.

încălcase o moșie⁶². Probabil ajungându-se la o înțelegere procesul se va stinge de la sine în 23 mai 1844.

FĂSĂIȚI Vezi Sibiciul de Jos. Sub această formă apare satul în 17 iulie 1628 prin moșneanul tocmealnic Vlad pentru un loc de la Muscel⁶³. Satul din plaiul Despre Buzău a aparținut de Saac și apoi de Buzău.

FĂSTĂCI Satul de lângă Bătești, aflat mai târziu în cuprinsul municipiului Ploiești, era pomenit în 10 mai 1598 când, cu acordul moșnenilor, un Mihai cumpărase o ocină de șapte stânjeni cu o vie de la Stanciu Răduia⁶⁴. În 15 mai 1600, Oprea Tălpădan apărea ca vânzător către Stanciu și Buzea. Tot lor le vindea și Sin Dadu un pogon de vie și șapte stânjeni⁶⁵. Lui Stan din Dănești i se întăreau la 3 iunie 1617 doi stânjeni de ocină, două pogoane de vie plus „un pogon de vie a patra parte din dealul Făstăcilor”⁶⁶. El cumpărase de la Radu din Făstăci pentru suma de 2.350 bani având și aprobarea moșnenilor. Vii din deal erau întărite la 18 iulie 1628 lui Neagu din Negoiești, împreună cu doi frați ai săi. Ei cumpăraseră de la mai mulți localnici cheltuind pentru aceasta mai multe mii de aspri⁶⁷.

FĂSTĂCII DE JOS Cătunul de pe arealul ulterior al Ploieștilor era reținut la 1640 în arhivele Plumbuitei.

FĂSTĂCII RADULUI Pe vechi se venea și sintagma de *Făstăcii Radulov* pentru cătun. Partea lui Neagoe, fiul logofătului Radu, 13 stânjeni, era întărită la 21 august 1585 lui Mihai din Târgșor care achitase vânzătorului 2.410 aspri⁶⁸. Alți 13 stânjeni cumpăra Mihai de la fratele lui Neagoe. Se adăugau cei cumpărați de la Cârștian Stanciul, cei de la Drăghici, generile lui Radu logofăt sau de la Stanciu, nepotul lui Stanciu.

FEFELEANCA. Se va afla satul la Saac și din 1 ianuarie 1845 la Prahova. Pentru un rând de haine și 27 de ughi fiul mai mare al preotului Nicula din Cărunți vindea la 7 aprilie 1652 o moșie de baștină către un Zino cu soția și fii⁶⁹. O moșie din hotarul așezării era vândută în 17 februarie 1686 de către Dumitru Robu, fiul lui Gheorghe Pârtoacă cel Mare din Schei achizitor fiind Manea al lui Zico din Schei⁷⁰. La 12 aprilie, același an vindeau tot aici Bale cu frații lui din Fefelei, iar la 4 octombrie vindea și Tudor Topoloveanu către același pârcălab Cârștea Ciocârdia, fiul lui Manea ceaușul. Cârștea sutașul

⁶² *Ibidem*, dosar 527/1842, f. 2.

⁶³ DRH, B. XXII, pp. 285-286, nr. 131.

⁶⁴ *Ibidem*, XI, p. 382, nr. 285.

⁶⁵ *Ibidem*, pp. 522-523, nr. 377.

⁶⁶ DIR, B, XVII/3, p. 144, nr. 119.

⁶⁷ DRH, B. XXII, pp. 287-289, nr. 133.

⁶⁸ DIR, B, XVI/5, p. 196, nr. 209.

⁶⁹ CDȚR, VII, p. 223, rez. 638.

⁷⁰ ANIC, colecția Achiziții Noi, LXXI/199, nr. 72.

va mai cumpăra și în 26 ianuarie 1688 de la ceaușul Stoica. Dobre portarul din Fefelei va vinde tot aici, în 13 ianuarie 1689, către fiul preotului Sinca, Cârstea din Schei⁷¹. Moșia Fefeleanca era hotărnicită în 1727 odată cu cele de la Scurteasca și Blândeasca⁷².

FEFELEI Despre satul contopit cu Mizilul avem o tranzacție ce se desfășura la 6 iulie 1600, când vodă Nicolae Pătrașcu întărea ocine lui Vlad și lui Fătuicu reținându-se denumirea de Fefălie. Ultimul achiziționase aici „25 de pași într-un câmp, iar alți 25 de pași în alt câmp, pentru 500 de aspri”⁷³. Mai există un document în care se pomenesc părți din Geamăna din 8 mai 1606 dar este îndoielnic⁷⁴. O achiziție – jumătate de ocină de la Geamăna - de la o Stana, fiica lui Cârstian va genera unele neînțelegeri între logofeții Cârstian și Dumitru care vor ajunge la mărturia a 12 boieri. Aceștia, în conformitate cu întărirea din 3 februarie 1619, au hotărât ca jumătate din ocină să fie deținută de cei doi, iar cealaltă jumătate de către Cârstian cu fratele său Drăghici din Fefelei. Că Stana era moșneancă rezultă din documentul din 20 iunie 1620 unde, de mai multe ori, se specifică „Stana și cu ceata sa”⁷⁵. La 27 iulie 1629 preotul Staicu era întărit împreună cu soția sa Tudora Badea „însă pe partea tată său Badei, a treia parte din sat, din câmp ...”⁷⁶. La moartea părintelui Tudorei averea rămăsese pe mâna fratelui mai mare Frosin, care nu a luat-o în considerare și pe sora sa, iar la căsătoria acesteia refuzase să-i dea partea. De aici procesul unde vor depune mărturie trei megieși „anume Chisar post(elnicul) den Tăulești, și Vladul feciorul popei, și Isar den Șcheai”.

Un document îndoielnic din 18 octombrie 1629 aducea câteva nume de moșneni și mărturia întregului sat legată de vechi neînțelegeri cu boiernașii de aici⁷⁷. Hotarul moșiei era amintit în 7 mai 1641 în scandalul moșnenilor din Podgoria cu boiernașii. Dumitru din Fefelei era amintit în 12 iunie 1650 ca frate de moșie a lui Stoica Cratovici la o vânzare la Băbeni. O altă înțelegere avea loc în 12 martie 1652 când Radu logofăt, nepotul lui Papa logofătul vindea o moșie, pe hotarul Scurtesc și în Fefeleanca, lui Manea stegarul și lui

⁷¹ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 77.

⁷² *Ibidem*, LXXI/240, f. 1.

⁷³ DRH, B, XI, pp. 555-556, nr. 403. Se sublinia, în 1791, fenomenul dizolvant al banului care „separă și divide proprietatea țărănească în particule mici ca: locuri, câmpuri, părți, țărini, ogoare, altele și mai mici precum: funii, fâlcii, stânjeni, pogoane, prăjini, pași, pe care le rupe și le înstrăinează treptat din corpul comunității devălmașe”; cf. Nicolae N. Drăgan, *Relațiile marfă – bani în țările române între 1450-1600*, rezumat teză de doctorat, p. 11.

⁷⁴ DIR, B, XVII/1, p. 508, nr. 6.

⁷⁵ *Ibidem*, XVII/3, pp. 563-565, nr. 502.

⁷⁶ DRH, B, XXII, p. 624, nr. 324. Conform lui Hașdeu, numele de Badea apare documentar la noi din secolul al XV-lea.

⁷⁷ *Ibidem*, XXII, pp. 705-706, C.

Dobre fratele acestuia⁷⁸. Peste aproximativ o lună, fiul preotului Nicula de la Cărunți și nepot al unui Văsiu cel Mare vindea lui Iano moșia de la Fefelei cu 27 de ughi și un rând de haine⁷⁹. O ocină până în Valea Purcăreților o vindea Slamna cu fiii ei către un Stoica și alții la 14 decembrie 1661⁸⁰. Peste doi ani, la 13 mai, Gherghina, fiica lui Gheorghe Părtoacă vindea moșia Bășicuța către ceaușul Manea⁸¹. Sutașul Ivașcu vindea și el în Fefeleanca și Blândeasca către Dragomir Ciocârdia la 25 mai 1666⁸². În hotarul Scheilor, Caplea, fiica lui Gh. Părtoacă cel Mic vindea, la 13 mai 1667, lui Căzan, fiul lui Manea ceauș o moșie⁸³. Momcea uncheașul vindea și el în Fefeleanca la 10 iunie 1667 către un Stoica și un Teodor⁸⁴. Fratele lui Căzan, Cârstea, cumpăra și el o ocină în hotarul Jiliștea din moșul Gorgănel – de la Gorgăneni în Șchei – la 13 noiembrie 1672 vânzător fiind Preda din Șchei⁸⁵. În pomenitul hotar Scurtesc și în Fefeleanca, la 15 iunie 1681, Stan Plăcintă, ginerele lui Stoica Burlan și nepot al lui Soroviță vindea nașului său, Dobu, o moșie⁸⁶. Cârstea, fiul ceaușului Manea va mai achiziționa terenuri în 20 februarie 1685 de la Romanici, fiul lui Gavrilă tot în hotarul Scurtesc (de la Schei-Saac), iar la 20 decembrie, același an, cumpăra altă bucată de moșie la Scheii de Saac în codrul Delesc (Dulesc) de la Mihăilă și de la mama acestuia Neașa care vindeau, probabil, sub mari presiuni financiare⁸⁷. Dumitru Robul, fiul lui Gheorghe Părtoacă cel Bătrân din Schei vindea și el la 20 iulie 1685 lui Cârstea, fiul ceaușului Manea o moșie în hotarul Fefeleancăi⁸⁸.

Dobre portarul din Fefelei și alți moșneni erau întăriți la 12 decembrie 1691 în mai multe hotare între care și Fefelei⁸⁹. Sub presiunea elementelor locale totuși oamenii vor începe să vândă astfel Manea, fiul lui Ghinea o făcea la 23 octombrie 1692 achizitorul fiind același pârcălab din neamul Ciocârdia de la Schei, Cârstea. Urma pe lista pârcălabului achiziția părții lui Mircea, fiul lui Marin în 6 aprilie 1693 și în 15 iunie 1695 aceea a unchiului său Dobre portarul din Fefelei care îi ceda în Blândeasca⁹⁰.

Nu știm dacă Dobre călugărul cel de la 25 iunie 1695 este aceeași

⁷⁸ *Ibidem*, XXXVII, p. 74, nr. 88.

⁷⁹ CDȚR, VII, p. 222, rez. 638.

⁸⁰ ANIC, colecția Achiziții Noi, LXXI/293, nr. 67.

⁸¹ *Ibidem*, LXXI/293, nr. 68.

⁸² *Ibidem*, LXXI/293, nr. 69.

⁸³ *Ibidem*, LXXI/5.

⁸⁴ *Ibidem*, LXXI/293, nr. 70.

⁸⁵ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 108; LXXI/293, nr. 109.

⁸⁶ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 48; LXXI/293, nr. 50.

⁸⁷ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 74; LXXI/293, nr. 76.

⁸⁸ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 73.

⁸⁹ *Ibidem*, LXXI/304, nr. 4, f. 7-7v.

⁹⁰ *Ibidem*, LXXI/199, nr. 94.

persoană cu portarul dar atunci el cumpăra de la Ivan, fiul lui Vlad Țestea în hotarele Fefeasca și Scurteasca de la acesta. În rândul celor ce vindeau acum trebuie adăugat și Androne sutașul, nepoții iuzbașei din Dălbăneni, Draga, nepoții lui Stoichiță, etc.

Localitatea ajunsese la oarecare notorietate mai ales după ce pe lângă C. Brâncoveanu se așezaseră aici o serie de curteni dornici de a fi mereu în preajma Puterii⁹¹. Ascensiunea se va sfârși odată cu prăbușirea celui din palatul din dealul Dumbrăvii și nu a trecut mult ca să apară sintagma peiorativă de „boier de Fefelei încins cu funii de tei” față de situația celor ce continuaseră să se cramponeze de trecutul imediat sărăcind rapid și definitiv. O anafură a episcopului Constandie aduce scandalul de la 1809 ivit între Măriuța Drăgulănească și soțul ei Ioniță Urlățeanu pentru terenurile de la Fefelei⁹². Hotărâta moștenitoare a lui Dumitrache Drăgulănescu va cere la 12 februarie 1816 divorțul de Urlățeanu și împlinirea zestrei pe care o avusese în satul ei Fefelei⁹³. În 5 februarie 1817 biserica satului obținea scutirea de vinărici în urma demersurilor polcovnicului Nicolae Stamboleanu, ctitorul ei.

În zonă, după tranzacția de la 1828 își va face apariția generalul N. Mavru și îndeosebi ginerele acestuia, Ion Cantacuzino marele agă, ce va începe o lungă serie de procese cu moșnenii de aici. Următor va fi și de Matache Mareș care solicita, în 1841, la Buzău, începerea unui proces cu moșnenii de la Fefelei pentru moșie⁹⁴. Până atunci este de reținut tranzacția efectuată de Maria, văduva polcovnicului Frangulea de la Fefelei încheiată în 1834. Aceasta, aflată într-o puternică criză financiară se vedea nevoită să vândă 59 de stânjeni cu cinci pogoane și jumătate pentru 5.650 lei în poporul Moceștilor. Partea ei de aici o avea în devălmășie cu mănăstirea Mărcuța și cu stolnicul Șt. Alexandru „însă peste tot stânjeni 177 masă”⁹⁵.

În 1835 se numărau aici 56 de gospodării. Unele date rezultă și din actul de vânzare al stolnicesei Sultana Lehliu care, la 5 mai 1843, vindea două părți din cele trei ale moșiei Moceștilor „zisă și Lipia”. Moșia era stăpânită în devălmășie cu mănăstirea Mărcuța, iar Sultana avea, așa cum afirma ea „o parte coborâtă mie zestre din leat 1800 mai 19 de la răposatul stolnic Ștefan Alexandru (Alexeanu) și o parte răscumpărătoare cu protimis din leat 1835 aprilie 3 de la fosta devălmașe într-acest trup Dumneaei Maria, soția

⁹¹ La Buzău domnitorul avea moșii cu vii la Știubeiu, Jideni, Cândești, Scurtești, Șchei, Sărata Apud *Constantin Brâncoveanu*, redac. Paul Cernovodeau, Florin Constantiniu, Ed. Academiei, București, 1989, p. 81.

⁹² ANIC, fond Mitropolia Țării Românești, CCCLXIV/4.

⁹³ Odată cu *Pravilniceasca Condică* de la 1780 procesele de viol, divorț merg spre instanțele laice.

⁹⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 200/1841, f. 1-2.

⁹⁵ *Ibidem*, Condiri, dosar 7/1834, f. 20 v.-21.

răposatului Caloian și fiică a răposatului polcovnic Ianache Frangulea ot Fefelei prin zapis adeverit⁹⁶. Achizitorul de atunci, pentru suma de 700 de galbeni, a fost C. Hristodol. În 18 mai izbucnea cearta dintre Costache Mareș cu fratele său Nae. Ultimul îi reproșă lui Costache după vânzarea moșiei Fefelei, de 120 de stânjeni, către Maria, fiica generalului Mavros (Mavru), că se lăsase păcălit la primirea arvunei⁹⁷. Două neamuri de moșneni – Cicârdescu și Drăgulescu – erau recenzate în 1838⁹⁸.

Ion Dolete la 21 ianuarie 1846 se judeca cu negustorul Panait din Bucov „că din pricina multor datorii a fost silit ca în nevârstnicie sărman de părinți, lipsit de orice ajutoare (...) a hotărât să dea în arendă moșiile și celelalte acareturi ale casei sale pârâtului”. Cu toate motivele invocate Dolete va pierde deoarece exista un contract, cu prevederi clare, ce nu putea fi încălcat⁹⁹.

O altă tranzacție intervenea între Nicolae Dâmboviceanu și Tănase Neculau din Fefelei care cumpăra 12 pogoane de pământ pentru 3.600 de lei în primăvara lui 1849¹⁰⁰. În cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea apare și ceata Cocârdeștilor de aici¹⁰¹.

Nae Mareș pornea unul din extraordinar de numeroasele sale procese cu A. Lambru pentru hotărnicia de la moșia Fefeleanca. Se va ajunge până la ministerul Dreptății în îndeplinirea unor formalități. Va rezulta o corespondență deosebit de bogată cu tribunalul buzoian. Implicați în proces se vor trezi și Dumitrașcu sin Popa Alexe cu nepoții săi și un Costache Croitoru. Citații primiseră și moșnenii Șcheeni din plasa Tohanilor, marele clucer Ioan Cantacuzino, moșnenii Doletești din plasa Tohani, pitarul Stavache Dâmboviceanu din Fefelei și Istrate Săulescu, așa cum menționa în 23 mai 1856 ing. A. Lambru. Ioan Cantacuzino printr-o scrisoare din 15 noiembrie 1857 nega primirea citației pentru hotărnicia moșiei Fefeleanca al cărui vecin era pe mai multe laturi. În fond zbaterea lui N. Mareș era de înțeles mai ales că era vorba de aproximativ 300 de stânjeni¹⁰². Sfatului satului Fefelei i se adresa în iunie 1859 subadministratorul de Tohani comunicându-i o copie de pe un act, din 10 octombrie 1858, relativ la alegerea moșiilor Fefeleanca, Scurteasca, Blindeasca, Măneasca, Cărunții și Langa dintre frații Ciocârdești și moșnenii Scheieni, Dolegești și biserica Schei¹⁰³. Relativ la localitate ar fi de reținut că

⁹⁶ *Ibidem*, dosar 15/1843, f. 52-53.

⁹⁷ *Ibidem*, dosar 10/1845, f. 59 v.

⁹⁸ I. Dedu, *Așezări ...*, p. 84.

⁹⁹ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău. Condiți, dosar 18/1846, f. 4.

¹⁰⁰ *Ibidem*, dosar 1/1849, f. 1 v.

¹⁰¹ I. Dedu, *Așezări ...*, p. 268.

¹⁰² Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 289/1857, f. 2-4.

¹⁰³ *Ibidem*, colecția Documente, LXXXIV/175.

aceasta era în 1939 parte integrantă din comuna urbană nereședință Mizil la fel și la 1942, în urma unei noi împărțiri administrative.

FELII Un scandal pentru stăpânirea unor vii din dealul Feliilor izbucnea în 1654. La 7 iunie Burlan, Antonie și Calotă, care contestaseră posesia lui Stoica Neagu, pierdeau procesul¹⁰⁴. Satul din Saac a dispărut la o dată ulterioară încă necunoscută.

FIERĂȘTI După unele lucrări arhivistice, localitatea râmniceană și apoi buzoiană ar fi tot una cu Herăști, Ferăști, Homești, Fierești sau Fântâna Turcului. Sub forma de Fierăști apare localitatea înspre 1548-1552, când un Neagoe de aici contesta drepturile imobiliare ale fiilor unui Stanciu și fiilor unui Benea. Se ajungea la proba cu 12 martori care „să jure cum că au fost înfrățit Filca pe Stanciu și pe Benea. Și au jurat denaintea domnii mele cu acești 12 boiari” astfel că Neagoe va pierde¹⁰⁵. Unui Felca, Stancăi, lui Partenie și lui Neagoe le erau întărite la 27 octombrie 1568 „3 funii de ocină pe care le-a cumpărat Felca cel bătrân, bunicul lui Felca și al Stancăi (...) de la Borțun, încă din zilele bătrânului Radul voevod, pentru 1500 aspri și o rochie cavad de 500 aspri și un cal de 300 aspri și un burduf de brânză”¹⁰⁶. Pe lângă cele trei funii mai primeau moșnenii întărire și pe o altă ocină „moștenire dreaptă”. Lazăr, Radu și Neagu Borțun vor contesta una din cele trei funii „și astfel au pârât Lazăr cu ceata lui, că acea funie n-o vânduse”. Borțunii vor pierde după jurământul a 12 boieri. Sub forma de Ferăști și Fărăști apare localitatea la 19 aprilie și 21 iunie 1671¹⁰⁷. Sub forma de Fărăști apare satul în 17 martie și 13 septembrie 1685¹⁰⁸. În urma unei închinări din 2 aprilie 1702 se venea și cu forma de Firăști. Un proces ce-i implica pe cei de aici începea la 24 iunie 1724.

FIGIREȘTI Va apare și sub forma de Figerești satul pe când ținea de Saac. Mai apoi va ajunge la Buzău în cadrul comunei Colți. S-a mai numit și Fijerești la sfârșitul secolului al XIX-lea. Cătunul avea acum numai 19 case cu 80 de locuitori. La 1930 fiind recenizat la Călugărițele nu avem date asupra numărului de locuitori, dar în 1941 acesta era reținut cu cifra de 92 de locuitori în 24 de case.

FILIFEȘTI Vezi Cândeștii de Jos de la Buzău.

FILIFEȘTII DE PĂDURE În epoci mai vechi a ținut localitatea de plasa Filipești Târg. Era menționată localitatea la 27 mai 1510 când Vlad cel Tânăr, ridicat în scaun de Craiovești, întărea, într-un lung document, satele lui

¹⁰⁴ DRH, B, XXXIX, p. 224, nr. 192.

¹⁰⁵ *Ibidem*, IV, p. 314, nr. 265.

¹⁰⁶ *Ibidem*, VI, p. 151, nr. 119.

¹⁰⁷ ANIC, fond Mănăstirea Râmnicu Sărat, XX/2.

¹⁰⁸ *Ibidem*, XVIII/4.

Neagoe, fiul vornicului Drăghici¹⁰⁹. În 24 noiembrie 1529 vel comisul Drăghici avea parte de o întărire pe vinăriciul domnesc și de aici¹¹⁰. Situația se va repeta în 15 octombrie 1540.

În hrisovul din 16 iulie 1538 dat lui Drăghici spătarul, vel vistierului Udriște și comisului Vintilă se menționa „și Filipeștii toți și cu muntele lor Floreiu”¹¹¹. În 7 august 1574 este din nou amintit satul prin Drăghici banul și prin soția acestuia Vlădaia¹¹². Dumitrașcu comisul era pomenit în 1625 ca martor pentru mănăstirea Banu, în 13 iulie 1626 dădea o mărturie pentru Ceptura, iar la 22 ianuarie 1629 pentru Mușătești. Logofătul Pană de aici era printre martorii din 4 iunie 1648 la Ștefănești. Părcălabul Vlad era pomenit ca tocmealnic pentru un Dima și Sima de la Călinești în 12 septembrie 1650. Pădure postelnicul și fratele său logofătul Dumitru, fiii lui Stoica spătarul din Filipești sunt amintiți ca vecini ai moșiei mănăstirii Gruiu în 22 mai 1651¹¹³. Logofătul Pană este pomenit din nou ca martor în documentele din 14 și 21 februarie 1653 referitoare la vânzări din județul Muscel. Vel stolnicul Pană din Filipești era amintit ca martor în 2 ianuarie 1654, iar postelnicul Pădure era reținut în documentele din 31 iulie și 22 august 1654. De aici, la 1658, C. Cantacuzino va fugi în Transilvania și apoi în Moldova de frica represiei lui Mihnea Vodă care apucase să-i execute pe banul Preda Brâncoveanu, pe postelnicul Istrate Leurdeanu și pe alți boieri potrivnici.

Un schimb de vii se reținea aici în 2 februarie 1685 urmat de o vânzare a unei alte vii în 20 iunie 1695¹¹⁴. Bălașa Cantacuzino finaliza, la 2 mai 1688, biserica cu hramul „Trei Ierarhi” ce va fi pictată de Pârveu Mutu în 1692¹¹⁵. O vie de la Orcanul era cumpărată în 1730 de Gr. Stăncescu, vie care va face, ulterior, obiectul unui schimb¹¹⁶. În documentele de acum se amintea ciuma ce bântuise zona și care cauzase pierderi în rândul populației¹¹⁷. Ispravnicul de

¹⁰⁹ DIR, B, XVI/1, pp. 59-62, nr. 56.

¹¹⁰ DRH, B, III, pp. 144-145, nr. 90.

¹¹¹ DIR, B, XVI/2, pp. 248-250, nr. 247.

¹¹² DRH, B, VII, 239-241, nr. 180.

¹¹³ CDȚR, VII, p. 142, rez. 379.

¹¹⁴ ANIC, fond Mănăstirea Stavropoleos, XIX/1, XIX/2. Vor mai fi tranzacții de acest fel și în 25 februarie 1717, 1722, 15 octombrie 1723, 12 august 1728, 6 iulie 1731. Izbucneau neînțelegeri asupra unor vii de unde procesul din 20 ianuarie 1741, iar la 12 decembrie 1756 se înregistra o danie condiționată de mutarea unui mormânt.

¹¹⁵ Asupra bisericilor vezi Al. Tzigara-Samurçaș, G. Balș, *Biserica din Filipeștii de Pădure*, București, 1908; Ghica-Budești, *Evoluția arhitecturii*, în BCMI, XXV, 1932, p. 37-38; 68-69.

¹¹⁶ ANIC, fond Mănăstirea Mărgineni, Mss. 454, f. 331.

¹¹⁷ Sub protecția Sf. Visarion va pune vodă Grigore II Ghica la 12 octombrie 1735 lăcașul de la Pantelimon, destinat celor loviți de ciumă, dar punerea în operă va fi definitivată în 1750. Spre 1738 se va ajunge la un număr de câteva zeci de mii de morți deoarece totatlul populației

Prahova se va implica în deslușirea unor situații privind viile de aici în 1742. Este o perioadă marcată de fuga masivă a populației față de accentuarea exploataării fiscale, numărul estimat fiind de 25.000 de oameni pe Țara Românească¹¹⁸. În anul 1801 se efectua în Dealul Călineștilor o alegere de hotare¹¹⁹. Se menționa că de pe la 1810 Filipeștii de Pădure luau numele de Filipeștii de Târg¹²⁰. O hotărnicie se efectua în 6 aprilie 1817 din hotarul așezării spre slugerul Sc. Greceanu care avea proprietăți la Mărinenii de Jos. În 1845 se jeluiau locuitorii față de abuzurile subocărmuitorului care îi bătuse și îi închisese la cererea arendașului moșiei¹²¹. Împroprietăririle de la 1864 s-au făcut pe moșiile lui Al. Zissu și Anton Arion. La recensământul de la 1899 se consemna prezența a 56 de moșneni, problema începea la evaluarea suprafeței pe care aceștia o stăpâneau deoarece, intenționat sau nu, ei declarau că o aproximează la 1.500 ha. Filipeștii de Pădure, Ungureni, Siliștea Dealului și Călinești erau cătunele ce compuneau comuna de la 1900. Numai 19 răzeși erau înregistrați la 1912¹²². În 526 de case trăiau aici în 1941 un număr de 2.056 locuitori incluzându-i și pe cei din cătunul Siliștea Dealului. În ziua de 29 iunie, de Sf. Petru și Pavel avea loc târgul care, pe la 1830 se afla pe moșia agăi I. Filipescu (66%) și pe aceea a paharnicului I. Slătineanu (33%). La raionare avea în compunere satul Siliștea Dealului.

FILIFEȘTII DE TÂRG Hotarul localității era menționat în 24 noiembrie 1529¹²³. În 1705 sosea aici C. Brâncoveanu¹²⁴. Palatul familiei Cantacuzino era amintit de Paul de Alep pe la 1657.

FILIFEȘTI TÎRG Tot documentul din 27 mai 1510 este amintit de istoricii prahoveni ca primă atestare. Ce va fi fost înainte rămâne de cercetat. În 1641-1642 se ridica biserica de către postelnicul C. Cantacuzino, stolnicul Dumitrașcu Filipescu și logofătul Pană Filipescu. Pe vremea lui Brâncoveanu mai era cunoscut satul și sub forma de Filipeștii de la Prahova, iar din 1810 ca Filipeștii de Târg¹²⁵.

---

principatului abia de trecea de cifra de 700.000 de locuitori; cf. Ștefan Ștefănescu, *Demografia, dimensiune a istoriei*, București, 1974, p. 23.

¹¹⁸ Vezi A. Camariano-Cioran, *Rapoartele inedite ale capuchaielor lui C. Mavrocordat (august 1741 - decembrie 1742)*, în „Studii”, XIV, 1961, nr. 4, pp. 939-968.

¹¹⁹ ANIC, fond Mitropolia Țării Românești, CLXXXII/3.

¹²⁰ G. M. Petrescu – Sava (fost Gh. Zagoriț), *Târguri și orașe între Buzău, Târgoviște și București în dezvoltare istorico-geografică, economică și comercială*, ediția III-a, Institutul de Arte Grafice „Lupta” N. Stroilă, București, [s.a.], p. 38, n. 1.

¹²¹ Arh. Naț. Ploiești, fond prefectura jud. Prahova, dosar 1/1845, f. 74-75.

¹²² D. Ciobotea, *Istoria moșnenilor ...*, p. 193.

¹²³ DRH, B, III, p. 143, nr. 90.

¹²⁴ N. Iorga, *Palatul de la Filipeștii de Târg*, în BCMI, VIII, 1915, fasc. 29, p. 4.

¹²⁵ Al. Zagoritz, *Evoluția istorică ...*, pp. 37, n. 2.

FINȚEȘTI În lungul vremilor s-a mai numit localitatea - din plasa Tohani, comuna Năeni -, Hințești, Glogoveanca, Fențești, Hintiștiu, Fintși. La 13 septembrie 1494 stolnicul Radu, cu fratele său Badea avea parte de întăriri de proprietăți și la Fințești. Documentul publicat la 1953 ridică unele probleme legate de localizare. Atestat la 11 decembrie 1534 când un Stavilă și cu frații săi se judeca cu frații lui Balea din Fințești (Hințești), satul, de pe versantul de sud al Istriței, mai este amintit la împărțirea moșiei de la Sibiciu ocină „bătrână și dreaptă din strămoși”¹²⁶. La 6 ianuarie 1592 făcea o danie de aici către mănăstirea Aninoasa logofătul Gheorghe. Documentul semnalat de I. R. Mircea la 1947 nu ne-a mai fost accesibil.

Alături de un Micu și un Dobre din Călugăreni apar de la Fințești, în 7 mai 1609, tot în calitate de martori Dragotă, Itu și Marin¹²⁷. Preotul Lădat apare în 2 decembrie 1613 atunci când dăruia preotesei Dragna o jumătate de pogon țelină în deal la Jigoreni (Jugureni) „pentru frăție”¹²⁸. O întărire era dată, pentru cei de aici, în 1619 „ca să le fie lor ocină în Hințești, dar un pogon de vie în deal în Valea Dobrei, și cu o funie de ocină, însă din drum până în Pietrăle Cislău pentru că au cumpărat Moșu de la Radul lui Dima pentru 1200 aspri gata. Și iarăși a cumpărat Moșu de la Stoica Mustață și de la femeia lui o jumătate din ocina sa de peste tot hotarul cât se va alege pentru 500 de aspri gata. Și iar a cumpărat Moșu de la Totoș și de la Stoian jumătate de răzor de vie pentru 300 aspri gata. Și iar a cumpărat Dan și Mihail ocină în Hințești însă de la Stoica feciorul lui Stănilav jumătate din ocina lui de peste tot hotarul, cât se va alege pentru 1300 aspri gata”. Aldămășari au fost atunci un Dobrotă, Strao, popa Iuga, Constantin, Marcu și popa Stoica din sat. „Și au vândut acești numiți oameni mai sus scriși aceste ocini și cu via și cu vad de moară, de a lor bună voie și cu știrea tuturor fraților și tuturor megiașilor și din sus și din jos și din preajma locului și dinaintea domniei mele” se spunea în porunca lui Gavrilă Movilă Vodă la 30 aprilie¹²⁹. Popa Stoica și fiul acestuia apar în calitate de vânzători către Mogoș vătaful, și în 18 aprilie 1630 tranzacția fiind făcută „cu știrea tuturor fraților săi și a megiașilor din sus, din jos”¹³⁰. Între boierii de la 11 septembrie 1633 luați pe răvaș domnesc apare și Călin din Fințești¹³¹. Ca martor este menționat Călin și în 20 aprilie 1634 pentru Băsceni, iar în 23-28 aprilie și 6 mai 1634 pentru Cislău și Glaveș. Ca martor de aici

¹²⁶ DIR, B, XVII/2, p. 166, nr. 164.

¹²⁷ *Ibidem*, XVII/1, p. 381, nr. 342.

¹²⁸ *Ibidem*, XVII/2, p. 231, nr. 213.

¹²⁹ Documentul se afla în posesia lui Iancu Bădulescu din Fințești care îl prezentase în toamna lui 1910 direcției Arhivelor Statului; cf. N. A. Constantinescu, *Acte domnești și private...*, pp. 758-759.

¹³⁰ DRH, B, XXIII, pp. 156-166, nr. 86.

¹³¹ DRH, B, XXIV, p. 202, nr. 150.

apare la 12 mai 1634 și postelnicul Ianache. Calen, Negoită sin popa Stoica și alții de aici erau și ei martori în 26 aprilie 1636 pentru Valea Sării. La un schimb era amintit în 27 mai 1636 și Vlaicu din Fînțești. Protopopul Negoită era acela care scria în 2 mai 1638 actul de vânzare pentru Anghel Porumbel din Cărligași¹³². În 20 decembrie 1638 sunt menționați mai mulți martori de aici la o vânzare a lui Mușat Mânzatu din Bășinești pentru Danciu din Burlănești. Martori de aici erau reținuți și în documentul din 15 martie 1640, iar boiernașii Călin și Vlaicu erau luați pe răvaș domnesc în 26 iunie 1640 de Hrizea vel vornicul. Preotul Stoica, diaconul Măinea, Vlaicu, Oprea, Anghe, Stoica și alții era martori pentru Bășinești la 1640. Moșneanul Calen era desemnat de domnie în 13 mai 1643 să aleagă împreună cu alții o proprietate episcopală. Preotul Negoită și alți moșneni erau menționați ca martori în 10 octombrie 1643 pentru Proșca. Unele proprietăți ale mănăstirii Tisău vor face obiect de cercetări spre 1643 în ele fiind implicat și Calin de aici. Totul pornise de la dorința episcopului care „au prins dor de acele moșii de în multe chipuri gâlcevesc” așa cum scriau cei desemnați cu cercetarea¹³³. Dobrotă, fiul lui Călin și Vlaicu din Hințești se numărau între cei desemnați în 4 mai 1645 să cerceteze o plângere a Episcopiei și a lui Negoită paharnicul pentru o moșie de la Poeni¹³⁴. Dobrotă va fi implicat și la 18 noiembrie 1645 când se stabilea situația unei proprietăți „ca să jure Stroe roșul cu acești 12 boieri, ci scriu mai sus, de cătră Dragul iuzbașa de Cislău pentru ocina de la Muscel, cum o au fost pus Stroe roșu zălog la cumnații lui, la Stoica și la Gherghina din Băsceni, nu au fost vândut stătătoare”¹³⁵. Un scriitor de acte de aici, popa Negoită, era amintit din nou la 2 ianuarie 1646, când Serafim monahul, fiul lui Iorga din Pătârlagele dăruia mănăstirii Bradu o moșie de la Bădeni¹³⁶. Ca hotarnici apar la 2 iunie, același an, Mircea postelnicul și în 11 octombrie și menționatul Dobrotă¹³⁷. În Vălenii de Jos (Văleanca) se stabileau la 11 octombrie 1646 hotarele moșiei vornicului Ivănuș donată de acesta mănăstirii Tisău, ocazie cu care este din nou amintit Dobrotă. Preotul Negoită era martor în 8 aprilie 1647 pentru Văleni, iar postelnicul Mircea la 1 mai 1647 pentru Grădiștea. Ca boier hotarnic, luat pe răvaș domnesc, în 19 aprilie 1650 apare de aici din nou Calen¹³⁸. Cinci moșneni sunt amintiți ca martori în 6 iunie 1650 la vânzările de la Jugureni ale fiilor preotului Chirtoc. Preotul Stoica de aici este menționat prin fiii săi Negoită și Crăciun la 23 iunie 1650. Același mare achizitor, Stanciu vătaful,

¹³² CDȚR, IV, p. 537, rez. 1207.

¹³³ ANIC, fond Episcopia Argeș, XLVII/9.

¹³⁴ DRH, B, XXX, p.184, nr. 142.

¹³⁵ *Ibidem*, p. 333, nr. 365.

¹³⁶ ANIC, fond Mănăstirea Bradu, I bis/3.

¹³⁷ DRH, B, XXXI, pp. 340-341, nr. 308.

¹³⁸ CDȚR, VII, p. 48, rez. 87.

cumpăra în 9 martie 1651 și de la fiii lui Cârstea Pătea ocine în Jugureni. O adeverire primea din partea mai multor moșneni preotul Gilort în 27 mai 1651. Logofătul Dobrotă din Fiștești va face parte dintre cei 12 boieri luați pe răvaș domnesc de Stanciul vătaful din Bășinești în 1 iulie 1651¹³⁹. Preotul Negoită, fiul preotului Lăudat¹⁴⁰ în 8 iulie 1651 vindea către vătaful Stanciu de la Bășinești doi stâneni și două pogoane de țelină „în ocina Juguranilor, însă în hotarul Găginescu, în găvan, di sus di casa popăi lu Gheorghe. Stânenii să îmble den Capul Comorăi pin dealul cu viili, pisti toată ocina, până în Piatra Cislăului, adică din cin până în cin”¹⁴¹. În 17 august 1651 era amintit un Gulie care vânduse lui Cornea, fiul lui Gheorghe din Jugureni, iar la 23 august erau amintiți alți martori ca preotul Negoită, Stan, fiul lui Călin. Vlad diaconul și fratele său Stanciu, fiii lui Cârstea Pătei din Fiștești, vânduseră și ei aceluiași vătaf de la Bășinești lucru amintit în 3 martie 1652. În 8 iulie 1652 vindea și Stoica, fiul lui Gulie la Jugureni în hotarul Năngicesc „însă stânenii să îmble den capul Comorei, pen dealul cu viile, pen șederea satului (...) până-n Piatra Cislăului, adecă den cap până-n cap”¹⁴². Sub forma de Hințești apare satul la 27 martie 1653 prin preotul Lăudat martor pentru Jugureni. În 1 septembrie 1655 Nedelcu cu cei doi fii ai săi vindea „partea mare” de ocină către Ivan Podgoreanu, fiul lui Radu din Detcoi cu 20 de ughi. Nedelcu cumpărase mai înainte de la un Neagoe tot din Fiștești¹⁴³.

La 20 mai 1656 Ion din Fiștești și Tatul din Ciolănești solicitau limpezirea unei situații de către șase moșneni la Ciolănești Teleorman. În arhivele de la Bradu mai era amintit satul în 1671 și 1677¹⁴⁴. Badea din Fiștești cumpăra la 31 mai 1693 de la o Dobrița cu fiii ei o ocină la Jiliști lângă Istău¹⁴⁵. O vie se vindea în codrul Puturoasei din dealul Fișteștilor la 15 noiembrie 1693,¹⁴⁶ iar în hotarul Saru se vindea o țelină în 20 aprilie 1701 ambele documente ajungând în arhiva mănăstirii Slobozia lui Enache. Moșnenii vor vinde în hotarul Sarului din dreapta Buzăului până în Piatra Cislăului la 2 martie 1702¹⁴⁷. La 26 ianuarie 1706 un Radu vindea logofătului Hrizea două pogoane de vie. În 14 iunie 1717 un Gheorghe își vindea pământul din hotarul Sarului. Sunt suprafețe mici, dar care reflectau situații stânenitoare în plan

¹³⁹ Va mai fi amintit Dobrotă în 18 mai 1652 când trebuia să participe la hotărnicia moșiei Boziani a vel slugerului Bunea.

¹⁴⁰ Mai era amintit ca martor preotul și în 27 martie 1653 pentru o ocină de la Jugureni.

¹⁴¹ DRH, B, XXXVI, pp. 166-167, nr. 150.

¹⁴² *Ibidem*, XXXVII, p. 210, nr. 141.

¹⁴³ CDȚR, VIII, p. 311, rez. 662.

¹⁴⁴ ANIC, fond Mănăstirea Bradu, II/40; XII/18.

¹⁴⁵ Idem, colecția Achiziții Noi, LXXI/199, nr. 110.

¹⁴⁶ Idem, fond Mănăstirea Slobozia, Mss. 314, f. 374.

¹⁴⁷ BAR, Doc. ist., CXCVIII/121.

financiar. Ianache vameșul din Buzău dăruia în hotarul Jăliștii terenuri, iar la 5 ianuarie 1717 se vindea un teren în hotarul Călinescu alăturat cu hotarul Sarului¹⁴⁸. În dealul Fințeștilor se vindea în 20 martie 1718 o vie documentul ajungând în arhiva de la mănăstirea Sf. Ioan din București. La 4 februarie 1787 vindeau moșnenii lui Negoită sin Anton un pogon de loc de casă. Isprăvnicatul de Saac primea la 4 iulie 1781 porunca de a cerceta certurile dintre stolnicul Ioniță Glogoveanu cu moșnenii pentru moșia Fințești¹⁴⁹. La 9 august 1817 intervenea zăpădul de învoială dintre egumenul de la „Sf. Apostoli” din Capitală și moșnenii Jugureni, zăpădul întărit a doua zi la Înaltul Divan. Conform acestuia Tudor Jugureanu, reprezentantul moșnenilor, primea, pe două hotare și pe o parte, întărire „însă dinspre soare - apune hotar ce se numește Gădineasca și dinspre soare - răsare, hotar ce se numește Totoșasca despre Fințești alătura cu siliștea satului, căci moșiile merg cu un cap la miază - noapte și un cap la miază - zi, a moșnenilor se află la mijlocu cu moșia ce zice hotaru Gădineasca în hotaru Cocorăscu (...), iar Jugurenii se chiamă numai Siliștea Satului, pentru care au avut mănăstirea multă trigonire cu moșnenii pentru împresurare și au mers în două rânduri hotarnici”¹⁵⁰. Urma ca Tudorache ceaușu să treacă la împietrirea celor 686 de stânjani, două palme și opt degete „pe despărțirea ce se face acum, iar nu să se dea pricină la gâlcevi de acum înainte”. Deși egumenul pomenea de vechile hrisoave ale moșnenilor - „cum cuprinde toate sineturile lor” – nu le va enumera. Ioniță sin Popa din Fințești cumpăra la 3 martie 1825 o parte din moșia hotarului Hurluiescu pentru suma de 35 de taleri¹⁵¹. Un Dumitrașcu sin popa Alexe împreună cu soția sa Arghira vindeau, la 15 mai 1834, logofătului Gr. Chircă și logofătului Nicolae, fratele acestuia „în poporul Mereieștilor din poporul Buzău” trei pogoane de vie lucrătoare, două pogoane și jumătate de țelină, pădure etc. la Drăgăneasca pentru 1.100 de taleri „însă cu o bute și o tocitoare”¹⁵². O parte din terenuri erau la Fințești în hotarul Bunilor. Ioan, fiul dascălului Stanciu, puternic marcat scria pe filele unui *Penticostar* bucureștean de la 1820 „să se știe de când s-au cutremurat pământul, în leat 1838 genarie în 11 zile, în ziua de sfântul Theodosie, marți seara, ca la 4 ceasuri din noapte și au dat după ala marele și alte 5 mai mici”¹⁵³. Minea Ernaș

¹⁴⁸ *Ibidem*, CXCVIII/128, 129.

¹⁴⁹ *Ibidem*, MCCXXXI/124.

¹⁵⁰ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 35/1881, f. 16-17.

¹⁵¹ BAR, Doc. ist., CXXXIII/16.

¹⁵² Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău. Condiți, dosar 7/1834, f. 11.

¹⁵³ Același scriitor ajuns la rândul său dascăl amintea, de data aceasta pe un *Triod* de Buda din 1816, un fenomen meteo curios: „În leat 1840 ghenar 25, în ziua de sfântu Grigorie, îngropând pă baba Rada, soția Stanciului Cârnat, au venit niște nori întunecoși despre apus și au început să tune întocmai ca vara și au dat și piatră și până seara s-au făcut bine și cald, iar când au tunat și au fulgerat era la zioa giumătate”; cf. Daniela Lupu, *Însemnări pe cărți...*, p. 212.

moșneanul, dar și alți moșneni solicitau la Buzău, în 1844, împărțirea moșiei Calinic de la Fințești¹⁵⁴. Egumenul de la Bradu solicita la 1845 să se judece cu moșnenii razeși de la moșia Turburea Vispești, Năeanca și Proșca pentru hotărnicia efectuată și de care se declara nemulțumit¹⁵⁵. Paharnicul Dim. Sorescu la 22 iunie 1853 era amintit ca proprietar în Dealul Fințeștilor sau Glogoveanca în plus amintindu-se că „poartă titlul de moșnean”. Este perioada în care el se judeca pentru un han cu Lache postelnicul, dar va pierde¹⁵⁶. Hristea Diaconu se întâlnea, la Buzău, cu cei de la Pietroasa, ce se judecau cu logofătul Rizea de la Tohani, în 5 decembrie 1845 pentru că și el pornise un proces împotriva postelnicului Dumitrache Țugui. El declara că în hotarul Gliza „are stânjeni de moșie în devălmășie cu alți moșneni în care stânjeni are și alte cuprinsuri înfundate ce se stăpânesc din vechime”. Hristea va câștiga și în lipsa părții adverse care, conform procedurilor, urma a fi înștiințată¹⁵⁷. Serdarul Gr. Hrisoscolegu solicita la 30 septembrie 1853 autentificarea hotărniciei moșiei sale de la Fințești¹⁵⁸ între vecinii interesați și amintiți aflându-se mănăstirile Mihai Vodă și Banu, Episcopia, moșnenii Tăbești împreună cu serdarul Ioan Marghiloman la moșia Tăbești. Ultimul se va declara de acord cu documentul „câtă vreme nu i se atacă drepturile dumisale”¹⁵⁹. Prețul unui hectar din această perioadă rezulta în urma tranzacției dintre Neagu, fiul lui Ioniță Matragoci și Dumitrache Spânu. Primul vindea la 6 iunie 1859 două pogoane și 11 prăjini în hotarul Dumitrescu pentru suma de 1.180 lei¹⁶⁰.

Nicolae (Nae) Mareș din Vadu Săpat, la 11 septembrie 1861, solicita să se judece cu moșnenii Fințești „devălmăși cu mine în hotarul Ziliștea fiindcă

Cutremure care au afectat nu numai zona Curburii au fost și în 8 noiembrie 1620, 9 august 1679, 19 august 1681, 18 ianuarie 1778 – ce ar fi ținut o jumătate de oră, 26 noiembrie 1802 (7,9 grade pe Richter), 23 ianuarie 1838 (9 grade pe scara Rossi-Forel), 14 februarie 1855, 22 februarie 1866; 23 august 1866, 2 noiembrie 1871, 14 octombrie 1878, 22 iulie 1879, 1880 (ianuarie – martie 3 cutremure), 4 februarie 1888, 27 iunie 1890, 14 octombrie 1892, 25 mai 1912 ora 20, 34, gr. 7 (cu replici la 2-3 ore gr. 5-7), 1 noiembrie 1929, noiembrie 1940, 4 martie 1977 (7,4 grade pe Richter) etc.

¹⁵⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 11/1844, f. 1-2.

¹⁵⁵ *Ibidem*, dosar 36/1845, f. 1.

¹⁵⁶ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, Condici, dosar 17/1853, f. 62.

¹⁵⁷ *Ibidem*, dosar 10/1845, f. 143.

¹⁵⁸ Peste câțiva ani va avea Grigore Hrisoscolegu (Buzoianu) un proces cu ing. Al. Lambru pentru pogoanele moșiei Țintești deoarece inginerul nu respectase condițiile din contract prejudiciindu-l; cf. *Ibidem*, fond Tribunal jud. Buzău. Condici, dosar 26/1859, f. 3. Nu trebuie uitat și procesul lui Gr. Hrisoscolegu cu moșnenii Antonești. El îl autoriza ca hotarnic, în 6 iunie 1860, pe Iorgu Scipion spre a-i alege hotarul aflat în dispută; cf. *Ibidem*, fond Tribunalul jud. Buzău, dosar 698/1860, f. 2.

¹⁵⁹ *Ibidem*, Condici, dosar 17/1853, f. 100.

¹⁶⁰ *Ibidem*, dosar 4/1859, f. 71 v.

nu-mi lasă liniștită stăpânire și un codru de loc al acestui hotar”¹⁶¹. Subprefectul de Tohani în 5 martie 1863 înștiința instanța buzoiană că moșnenii au refuzat să primească citațiile la proces cu excepția lui Dumitrache Ființescu, acesta „arătând că ceilalți moșneni nu au nici o judecată cu d. Mareș”¹⁶². Totuși în ședința din 11 aprilie 1863 va fi prezent numai Nae Mareș asistat de N. I. Armășescu care, la cererea judecătorului, va prezenta documentele de proprietate ale clientului său, începând cu cel din 26 octombrie 1844. Urmarea se va concretiza într-o sentință ce îi va da câștig de cauză lui N. Mareș. Inginerul hotarnic Antonie Borna la 23 mai 1870 făcea delimitarea și cu moșnenii Dumitrești „cărora le mai zice și Bășinești sau Detcoiu”. De față au fost din partea acestora Nicolae Poterașu, Ioan Dabija și Tudor Jipa Dabija, dar și „păzitorii de hotare” Simion sin Bucur și Ilie Dumitrescu. Aceștia din urmă, spunea inginerul, „mi-au arătat semnele de hotare care se păzesc din vechime între aceste două proprietăți, începând din capu moșiei de la Comoara din piatra ce este în via lui Petrache Jiteanu și la hotarul moșiei Ființesti”. Capitolul al IV-lea al cărții de hotărnicie era dedicat vecinătății trupului de moșie al moșnenilor Jugureni „din Valea Nișcov până în Valea Sărata și care se învecinește în capu moșii Jugureni proprietatea Statului devalma cu a moșnenilor Jugureni”. De față au fost aici Iorgu Dolete, Nae Luțcan, preotul Nicolae și Stoica Luțcan. Nu se uita menționarea ca fost proprietar a schitului Cârmu și rezulta o suprafață totală de 3.560 pogoane dintre care 1.614 ale statului. În 4 mai 1870, V. Popescu se adresa președintelui Tribunalului Buzău solicitând să se judece cu moșnenii Guță Belezna și Minea Luțcan din Ființesti, cu Niță, Nicoale și Ene Luțcan din Jugureni pentru 25 de pogoane de vie și pământ în hotarul Râilor (Răilor). Procesul pornise încă din 1838 la judecătoria Saac prin socrul reclamantului de acum, Theodor Mavrodin¹⁶³. Intrând în posesia statului moșia se va dovedi a fi, din nou, prilej de procese deoarece statul ajunge să se judece cu moșnenii la 1881 pentru tulburare de posesie. Avocatura statului pentru județele Buzău și Rm. Sărat solicita ca moșnenii să fie obligați „să lase în posesiunea statului porțiunea de teren ce prin hotărnicia moșiei Jugureni a statului (...) s-a constatat că numiții au suprafața de la stat”¹⁶⁴. Eronat solicita avocatul statului aducerea primarului comunei în instanță și nu pe moșneni pentru fosta moșie de la Jugureni a mănăstirii Sf. Apostoli din Capitală. Ing. A. Borna chemase la fața locului, în 23 mai 1870, ca vecini pe moșnenii Dimitrești sau Dubijești de la Jugureni¹⁶⁵ pentru moșia

¹⁶¹ *Ibidem*, dosar 893/1861, f. 2.

¹⁶² *Ibidem*, f. 71.

¹⁶³ *Ibidem*, dosar 69/1870, f. 1-9.

¹⁶⁴ *Ibidem*, dosar 35/1881, f. 1.

¹⁶⁵ Moșnenii Dimitrești - Nicolae Poterașu, Tudor Dabija, Ilie Dabija, Gr. Drosu și Ioan Dabija

Bășinești, pe Ion Marghiloman pentru moșia Detcoiu, avocatul statului pentru Runceni fosta moșie a Episcopiei, dar și pentru Lapoș fosta moșie a mănăstirii Bradu, pe moșnenii Fiștești și Jugureni. I s-a pus la dispoziție lui A. Borna zapisul de învoire dintre egumenul de la Sf. Apostoli și moșnenii Jugureni din 9 august 1817, document amplu și edificator. Suprafața moșiei, rezultată după măsurătorile lui A. Borna, a fost de 3.560 pogoane și 184 de stânjani pătrați din care moșnenilor le reveneau 1.945 pogoane și 577 stânjani pătrați. Moșnenii Ilie Țugui și Costache Ghiță Fițescu vor fi prezenți în 7 iulie 1895 la verificarea hotarelor dintre moșiile Proșca și Glisa Fiștești care era de-a lungul drumului de la piatra de la Săhăteni, la aceea a lui Gh. Davidoiu, „la a lui Sălcianu, la aceea din sus de via lui Mihalcea Țugui și până la piatra din Grebănul Istriței iar în apa Nișcovului se afla gorunul înfierat cu o cruce”¹⁶⁶. Cu mănăstirea Banu se va înregistra un conflict în justiție la 1887 pentru hotărnicia moșiei Bugheni. Costache Tănăsescu și alți moșneni vor cere tribunalului Buzău, la 1891, începerea operațiunii de ieșire din indiviziune¹⁶⁷. B. Iorgulescu reținea, în 1892, proprietățile moșnenești ale celor șase cete de la Fiștești. Ing. D. Brătianu pe baza aprobării din 19 mai 1892 trecea, peste doi ani, la hotărnicia moșiei Tohăneanca – Ungureni, proprietate a școlii I. Crăciunescu și obștea Fișteștilor va primi citația legală în calitatea sa de vecină¹⁶⁸. Moșnenii nu se vor prezenta la data fixată, 19 octombrie 1892, astfel că lucrarea se va face în lipsa lor. Partea de vecinătate, conform capitolului IV din hotărnicie, era „peticul isolat ce pe plan se vede sub numele de Urlueneasca și care este înconjurat pe trei laturi de moșnenii Fiștești”. Probabil că atitudinea lor ținea și de faptul că aici nu au avut nici o problemă generată de I. Crăciunescu sau de N. Luscan. Avea comuna în compunere cătunul Glogoveanca (Fiștești) și un cătunaș – Tufele Fiștești – la 1892. Tot atunci toate cele 3.441 ha. se aflau în proprietatea moșnenilor din cetele Răi, Buni, Bădulești, Călinești, Glogoveni și Saru¹⁶⁹. La 7 iulie 1895 moșnenii Săreni nu se prezentau la verificarea hotarului lor cu moșnenii Proșcani, hotar ce pornea „de la localitatea Mesteceni și până în Piatra Cislăului”¹⁷⁰. În iarna lui 1895 în urma unui proces dintre Olimpia Borănescu – Filitti cu Maria S. Dinciu apar, între cei citați, și moșnenii Dolicești „împroprietăriți” pe moșia Băduleasca din

---

sunt amintiți și la 22 noiembrie 1874 într-un proces verbal legat de hotărnicia moșiei Jugureni; Ibidem, f. 66.

¹⁶⁶S. Dendrino, *Carte de hotărnicie a moșiei Proșca din județul Buzău, plasa Tohani proprietatea moșnenilor Proșcani*, București, 1898, pp. IX-X.

¹⁶⁷ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 9/1891, f. 1.

¹⁶⁸ *Ibidem*, dosar 202/1894, f. 2-4.

¹⁶⁹ B. Iorgulescu, *op. cit.*, p. 225.

¹⁷⁰ S. Dendrino, *op. cit.*, p. X.

comuna Fintești și moșnenii Bălănești din comuna Tohani¹⁷¹ proprietari ai moșiei Bălănești de aici. După numeroase demersuri instanța va confirma acum hotărnicia efectuată de către ing. Pericle Zeuceanu pentru moșia Istău – Tătărăncă¹⁷². Ca urmare a cererii Judecătoriei de Ocol de la Mizil, sosită cu adresa nr. 603 din 30 aprilie 1910, notarul comunei Jugureni comunica că în comună existau 187 de moșneni Fintești moșia acestora fiind compusă din cinci hotare: Răi, Buni, Bădulești, Călinescu și Suru sau Gliza¹⁷³. În tabelul din 28 aprilie numărul de moșneni urcase la 201, celor din Fintești adăugându-li-se cei din Jugureni, Mizil, Tohani, Năeni și Lapoș¹⁷⁴. Se întocmea cu această ocazie și un tabel cu scara neamurilor în hotarul Răi fiind menționați trei moși – Călinoiu, Belesnesc și Poap. În hotarul Buni figurau casele Davidoiu, N. Mareș, N. Grasu, Panait Dumitrescu, Țuguuiu, Nițu Luscan și Dumitrescu Popa Alexe. La Bădulești se aminteau moșii Baba Ilinca, Voicu Bădulescu și Călcăescu. După numeroase amânări comisia de stabilire a drepturilor moșnenești în 4 octombrie 1910 reușea să finalizeze lucrările. Poate că moșnenii nu trataseră cu atenția cuvenită urmările votării noului Cod silvic pentru că vor surveni nu mai puțin de 158 de contestații ce vor fi conexate de tribunal la 19 ianuarie 1911. Între documentele cu care de data aceasta se vor grăbi unii contestatari să vină se amintește și o hotărnicie din 6 mai 1836 precum și un zapis din 4 iulie 1827 autentificat, ulterior, prin semnătura lui Dimitrie Onciul, directorul Arhivelor Statului. Demersurile se vor arăta a nu fi fost zadarnice deoarece, la 26 martie 1911, instanța de la Buzău le va admite contestațiile anulând tabelul și lucrările comisiei de la 1910. Pentru cei peste 60 de locuitori căzuți la 1916-1918 se ridică un monument în perioada interbelică prin inscripția acestuia se arăta că dacă trupurile le-au rămas de la Turtucaia la Mărășești „sufletele lor sunt aici și pretutindeni străjuind tot ce este mare și frumos în această țară”¹⁷⁵. Conform organelor silvice, moșnenii erau la 1927 proprietarii pădurii Podeacu (Podiacu) de la Jugureni în suprafață de 24 ha., iar la pădurea Tătărăncă stăpâneau 63 ha. pe când cei Nișcoveni numai 5 ha¹⁷⁶. În 1930, incluzând și satul Bordoșani-Tufele, populația era de 1.586 locuitori, iar la 1941 de 1.315 în 329 de case¹⁷⁷. În hotarul Călinescu, la 1 decembrie 1931, Gh. Gr. Popescu solicita aprobare de la organele silvice să-și poată exploata mica sa pădure care se învecina la sud și la vest cu pădurea moșnenilor

¹⁷¹ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 3/1893, f. 136.

¹⁷² Sub forma de Esteu va apare satul și în 30 septembrie 1591 când Doamna Neaga și călugăriței Elisafța țineau așezarea; cf. Ioan-Radu Mircea, *Catalog ...*, p. 232, nr. 1611.

¹⁷³ Gliza apare după ianuarie 1664 și în proprietatea mănăstirii Bradu.

¹⁷⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 26/1910, f. 8.

¹⁷⁵ E. Stoica, *op. cit.*, p. 31.

¹⁷⁶ Arh. Naț. Buzău, fond Ocol silvic Tisău, dosar 19/1927, f. 24.

¹⁷⁷ *Indicatorul localităților ...*, p. 135.

Călinești. Moșnenii Bădulești sunt amintiți, în 1932, ca învecinați cu pădurea Călinești-Bădulești atunci când Maria Gh. Avenian cerea aprobarea pentru a-și exploata cele 7,58 ha. pe care le posedă aici ca moștenire după defunctul C. Tănăsescu¹⁷⁸. Pretorul plasei Tohani adresa în 20 iunie 1938¹⁷⁹ un raport, înregistrat sub nr. 897, prefectului județului relativ la unele terenuri de la Fiștești „din diferite hotare moșnenești”. Ceea ce a deranjat autoritățile carliste, nu a fost disputa pentru terenurile amintite, cât faptul că plângerea adresată lor, în a lămuri situația, era semnată de câteva zeci de țărani care făcuseră parte din partidul T.P.T., iar de redactarea acesteia se ocupase Alexandru I. Luscan, fost șef de cuib¹⁸⁰. La ordinul prefectului militar de la Buzău, pretorul plasei Tohani răspundea arătând că terenul, aflat în fața casei lui N. Matragoci, era din 1930 în dispută. Părțile erau primăria locală și pensionarul CFR Luca Grigorescu, iar autorul memoriului era văr cu soția lui Luca Grigorescu. Bâlciurile din 21 mai de Sf. Constantin și Elena și din 14 octombrie de Sf. Paraschiva erau evenimentele anului.

FINȚEȘTI TUFELE Cătunul de la Saac și apoi de la Buzău a aparținut de Năeni. În anul 1899 se consemnau 310 moșneni în Fiștești Tufelee „care ocupă într-o moșie a acestei comuni. Din aceștia 110 sunt cu domiciliul în alte centre pendinte de alte comuni”¹⁸¹.

FIȘICI Cătunul de la Bozioru avea 38 de case cu 140 de locuitori în anul 1892. La 1930 erau 126 locuitori, iar în 1941 în 41 de case trăiau 155 locuitori.

FLOCEȘTI Localitatea aflată pe arealul de astăzi al Lipiei, dar aparținând de Merei, se afla în relații de comerț în 1554 cu Brașovul¹⁸². Atunci se exportau de aici 28 de boi, cinci vaci și trei porci în valoare totală de 3.320 aspri. Prin folosirea expresiei „oricât se va alege de peste tot hotarul”, în documentul de la 9 noiembrie 1557 dat în legătură cu partea unui Stoica, se ajungea la calitatea acestuia de moșnean. În continuare se întărea aserțiunea

¹⁷⁸ Arh. Naț. Buzău, fond Direcția IV-a Silvică Buzău, dosar 7/1930, f. 250-252.

¹⁷⁹ „Universul” din 12 februarie 1938 avea imprimată pe prima pagină *Proclamația către români* a suveranului de urâtă și tristă amintire, pentru majoritatea covârșitoare a românilor, document ce va fi larg comentat și la nivel rural. Îngrijora nu numai dizolvarea partidelor politice, constituirea Frontului Renașterii Naționale dar și reforma administrativă. Spre jumătatea lunii august 1938, după discuțiile și proiectele dezbătute la nivelul ministerelor de Justiție, Internelor și al Finanțelor în luna precedentă, se ajungea la promulgarea Legii administrative; cf. C. Hamangiu, *Codul general al României. Legi uzuale, 1938*, vol. XXVI, II, București, 1939, p. 1471. Astfel, pe baza art. 53 din lege apăreau cele zece ținuturi conduse de rezidenți regali (Vezi Decret nr. 2919 din 13 august 1938) cu largi prerogative datorate nu numai voinței regale, ci și delegării unor atribuții ministeriale.

¹⁸⁰ Arh. Naț. Buzău, fond Prefectura jud. Buzău, dosar 2/1938, f. 56-58.

¹⁸¹ ANIC, fond Dir. Gen. a Statisticii, dosar 2206/1899, f. 82.

¹⁸² R. Manolescu, *Comerțul ...*, p. 300.

„pentru că a fost a lui Stoica, mai sus zisa ocină, veche și dreaptă ocină și dedină”. Ce eveniment a dus la pierderea averii acestuia. Faptul s-a datorat fugii sale la Brăila, dar după ce i-a luat și femeia lui Dumitru de unde noua sa calitate de „hain și răufăcător” în afara celei de fugar¹⁸³.

O Rada Flocoteasa, cu probabile rădăcini în zonă, vindea în 27 noiembrie 1616 unui Dragomir o cină la Smedești¹⁸⁴. Viile din dealul Floceștilor sunt menționate în întărirea din 20 februarie 1619 când, pentru 1.700 de aspri, cumpăra un Duma „un pogon de vie și un sfert, cu trei stâneni de ocină”¹⁸⁵. Tot aici și tot acum cumpărau un Bunea, Dobra, fiica lui Duma, Cârlig și un Boțoc vânzători fiind Micul Flocota, Beleață, fratele lui Oană și Socolan. Vânzătorii prezentaseră lui Gavrilă Movilă Vodă documentele mai vechi ce le aveau între care și cel de la Radu Vodă, fiul lui Mihnea Vodă document care suferise în urma prezențelor străine – „necredincioasele neamuri ce se chiamă Leși” - la Buzău în începutul de secol. Pârcălabul satului, Voicu apare în calitate de martor în același document alături de cei din Lipia, Mircești și Cucuteni. Zapisul din 25 octombrie 1621 dat de armașul Vlad, fiul logofătului Bane din Cucuteni jupânului Costea din Buzău, fiul lui Frangulea menționa, în perimetrarea ocinei vândute și partea Flocească „opt pogoane de vie și cu un stânen de ocină în câmp”¹⁸⁶. În finalul documentului scris de popa Lupu se menționau drepturile cumpărătorului „ca alalți frați”. Mai târziu nepoții lui Costea din Buzău vor vinde aceste vii preotului Marin.

FLOREȘTI Fostul sat Slobozia din plaiul Slănicului a ținut de comunele Gura Dimienii și Beceni¹⁸⁷. Este greu de spus dacă negustorii de la 1545, de pe piața Brașovului, Mardare și Voinea, erau de aici sau din Floreștii de Prahova și, de ce nu, de Slam Râmnic¹⁸⁸. Floreștii anului 1912 numărau 60 de imobile, 171 bărbați și 153 femei.

FLOREȘTI Vezi Valea Ratei și Murgești.

FOCȘANII MUNTENI Și de moldoveni și de munteni Focșanii Munteni, reședința județului Salm Râmnic, erau mai mult cunoscuți sub

¹⁸³ DRH, B, V, pp. 122-123, nr. 108. Referitor la tratamentul de care avea parte femeia, mai târziu, la 1646 se specifica; „Bărbatul poate să-ș pue muiarea în hiară, sau să o închidză, cum ar fi în temniță, numai pentru doaa vine: dece, una iaste cându o va afla făcând preacurvie, iară a dooa cându o va găsi că-i face hiclesug să-l omoară; iară drept alte vine nu va putē, nice să o închidză, nice să o bage în here”; cf. *Carte românească*, 1646, glava 23, p. 120.

¹⁸⁴ DIR, B, XVII/3, p. 57, nr. 51.

¹⁸⁵ *Ibidem*, p. 321, nr. 287.

¹⁸⁶ *Ibidem*, XVII/4, p. 59, nr. 68.

¹⁸⁷ *Mănăstirea cetate de la Vintilă Vodă și vechiul plai al Slănicului*, coord. Ion Dedu, București, 2001, p. 23.

¹⁸⁸ Radu Manolescu, *Socotelile Brașovului –Registrele vigesimale*, Ed. Istros, Brăila, 2005, p. 412.

sintagma de *Orașu* de unde și numele ulterior al plasei din proximitate¹⁸⁹. Se va fi ridicat viitorul târg pe vechile vetre ale satelor Stăești (Țara Românească), Sârbi și Brătulești (Moldova)¹⁹⁰. În 25 ianuarie 1575 vodă Alexandru II Mircea amintea, cu ocazia unei întăriri date vel clucerului Albu, de evenimentele din 24 aprilie 1574 de la Jiliște „când m-au lovit moldovenii lui Ion Vodă cu înșelăciune la satul Focșani (...). Astfel încă cinstitul dregător al domniei mele jupan Ivașco mare logofăt a scăpat din luptă rănit, iar jupan Albul mare clucer a pierdut acolo capul lui, pentru capul domniei mele”¹⁹¹. Tot ca sat figura așezarea și în vara lui 1589 când pe aici trecea călătorul H. Cavendish. Într-un hrisov de achiziții multiple figura și o Stana și fratele ei Neagoie care, la 26 mai 1613, cumpărau la Focșani o ocină de 17 stânjeni „lângă apa Buzăului” de la un Stanciu pentru 1.500 de aspri¹⁹². În continuarea documentului se mai arăta „Și a mai cumpărat Stana ocină în Focșani, însă partea lui Solun și a sorei sale Ana, toată, oricât se va alege de peste tot hotarul pentru 1700 aspri gata”¹⁹³. Momente de groază se vor petrece o dată cu incursiunea de la 1653 a lui Timuș cu cazacii săi într-o nouă sosire a lui vodă Vasile Lupu în sud. Ridica aici în 1661 vodă Gr. Ghica II un lăcaș care, ani mulți, va marca zona între daniile domnești aceasta primind și 235 de stânjeni în Stanomireștii Râmnicului. În Focșani o hotărnicie a 12 boieri de la 1692, făcută pentru mănăstirea Sf. Ioan, aducea trei moși: Buzoienesc, Obilesc și Focșenesc¹⁹⁴. Trebuie precizat că localitatea nu va fi singulară cu moșneni în cadrul ei și este de ajuns a aminti

¹⁸⁹ Asupra hotarului vezi Cristofor Mironescu, *Hotarul dintre Moldova și Muntenia*, în „Anuarul de Geografie și Antropogeografie”, 1910-1911, p. 87-122; C. Andreescu, *Cetea Nouă în vremea lui Ștefan cel Mare*, în CI, I, 1924, pp. 168-169; Radu Rosetti, *Hotarele Moldovei de sud sub Ștefan cel Mare*, în RI, X, 1924, pp. 186-190; I. Romanoai, *Date focșănene asupra hotarului și Unirii*, în Milcovia, I, 1930, Focșani, 1930; M. Costăchescu, *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, vol. II, Iași, 1932; C. C. Giurescu, *Din trecutul județului Putna*, Focșani, 1937, pp. 9-10; C. Constantinescu-Mircești, Ion Dragomirescu, *Contribuții la cunoașterea hotarului dintre Moldova și Țara Românească de la întemeierea Principatelor și până la Unire*, în SAI, VI, 1964, pp. 61-91; Idem, „Marginea țării”. *Aspecte caracteristice în zona hotarului dintre Moldova și Țara Românească*, în SAI, IV, 1967, pp. 81-121; Constantin Ciohodaru, *Formarea hotarului dintre Moldova și Țara Românească în secolul al XV-lea*, în vol. *Stat, societate, națiune. Interpretări istorice* [Omagiu David Prodan], Cluj-Napoca, 1982, pp. 80-92; Sergiu Iosipescu, *Vrancea, Putna și Basarabia – Contribuții la evoluția frontierei sudice a Moldovei în secolele XIV-XV*, în vol. *Închinare lui P. Ș. Năsturel la 80 de ani*, Brăila, 2003, pp. 205-224.

¹⁹⁰ C. Constantinescu – Mircești, I. Dragomirescu, *Marginea țării ...*, p. 84.

¹⁹¹ DIR, B, XVI/4, pp. 161-162, nr. 165.

¹⁹² Asprul otoman a fost bătut pentru prima oară la 1326 când avea masa de 1,152 g.; cf. Mihai Maxim, *O luptă monetară în sec. al XVI-lea: padișahi contra aspru*, în CN, 5, 1983, p. 130.

¹⁹³ DIR, B, XVII/2, p. 197, nr. 184.

¹⁹⁴ D. F. Caian, *op. cit.*, p. 167.

cazul Iașilor când răzeșii de aici erau menționați la 21 decembrie 1758¹⁹⁵. Peste cinci ani se alegea și moșia din târg a mănăstirii Rm. Sărat. După 1700 era reținut Focșaniul Munteniei ca producător de silitră. Un eveniment deosebit se petrecea în 1705 când din porunca lui vodă s-a adus „apă de băut pe scocuri, cale de două ceasuri”¹⁹⁶. În iulie 1709 Micul, fiul lui Duminicuță vindea un loc din oraș, din partea moșului focșenesc și buzoenesc, către blănarul Gheuca¹⁹⁷. La 28 septembrie 1709 se scria zăpisiul lui Țochi Pascu, ginerele lui Năstasie căpitanul și al soției sale Constandina prin care aceștia vindeau lui Andrei logofătul o casă în Focșani. În document vânzătorii aminteau că terenul ce îl vindeau îl achiziționaseră de la moșnenii din Focșani¹⁹⁸. Un alt zăpis, din 24 februarie 1746, al lui Micu Dragomirescu sin Beldea și al lui Ion Obregia sin preot Ion Dragomir Blănar Barbă-lată prin care aceștia vindeau fratelui lor de moșie Neagu Moșnean și soției acestuia Nedelea un loc de casă în Focșani specifică că terenul era „pe pământul lor moșnenesc”. Tranzacția se va face cu știrea ispravnicului Marginii¹⁹⁹. Moșnenii de pe opt moșii ale mănăstirii Sf. Ioan din Focșani sunt amintiți la 10 mai 1750. În 8 aprilie 1755 se efectua o hotărnicie pentru proprietățile bisericii Done prezentată în 14 noiembrie 1845 de Ion Done în care se preciza că moșia se cumpăraseră de la moșneni de vistiernicul Done²⁰⁰. Familia Done din partea munteană cumpăraseră, prin vistier, în primăvara lui 1755, mai multe terenuri de la moșneni de unde ridicarea lăcașului lor. Un alt act intervenea la 24 noiembrie 1764 la Focșani unde un Dumitrașco și alți moșneni ajungeau la o învoială de posesie, în moșul Focșa, cu ceaușul Apostol Țoca²⁰¹. Interdicția intrării turcilor în țară cu ocazia unor târguri, în special al unor *serseli* care „fără de voie și slobozenie de la nimeni, fiind Dunărea înghețată și având înlesnire, trec în țară hoștește”, era dată la 25 ianuarie 1775²⁰². Cu această ocazie ca paznic la târgul Focșanilor Munteni era menționat odobașa de Buzău, iar la Prahova și Saac baraictaru de la Ploiești²⁰³. Vama de aici, în 1792, era calculată la fel cu cele din proximitatea sudică –

¹⁹⁵ M. Sânzianu, *Au existat răzeși în orașe?*, în RIR, V-VI, 1935-1936, pp. 408-410.

¹⁹⁶ *Dicționar cronologic de medicină și farmacie*, sub îngrijirea dr. G. Brătescu, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, p. 66.

¹⁹⁷ ANIC, fond Episcopia Buzău, LIX/35; XCIII/1.

¹⁹⁸ D. F. Caian, *op. cit.*, p. 153.

¹⁹⁹ *Ibidem*, p. 154.

²⁰⁰ *Focșanii de altădată*, Ed. Terra, Focșani, 2013, p. 63.

²⁰¹ ANIC, Mss. 173, f. 502 v - 503.

²⁰² Făceau excepție un număr de negustori ai Capanului care erau înregistrați într-un registru special. Negustorii „fermanlâi” de până atunci erau în jur de 20 pe la 1730, 50 la 1755 și între 100-200 spre 1774; cf. Bogdan Murgescu, *Comerț și politică în relațiile româno-otomane*, în RI, VIII, 1997, nr. 9-10, p. 584, n. 55.

²⁰³ V. A. Urechea, *Memoriu asupra perioadei din istoria românilor de la 1774 – 1786, însoțit de documente cu totul inedite*, în AAR.MSI, s. II, tom. XII, 1889-1890, pp. 234-235.

Râmnic, Grădiștea, Găgeni, Urlați, Bucov, Ploiești, Târgșor și Filipești. Odată cu anul 1802 orașenii se vedeau obligați să plătească embatic pentru case și prăvălii²⁰⁴. La 1818 era reținut orașul cu o mănăstire și șase biserici precum și șapte mahalale, dar și ca scaun isprăvnicesc - „prin care trece o gărlă ce face hotarul între Moldova și Țara Românească”²⁰⁵. Județul Slam Râmnic, tot acum, era înregistrat cu 7.681 familii dintre care „5074 Birnici, supuși la dări și angării, 24 Postelnicei, scutiți cu scrisori domnești, 60 neamuri, 179 Companiști, 70 mazăli, 7 ruptași,²⁰⁶ cu deosebită dare la Vistierie, 560 Scutelnici, cu deosebită dare la boieri și mănăstiri, 785 Poslujnici, rânduiți la boieri și mănăstiri, 253 slujitori, rânduiți la isprăvnicii, 159 de preoți, cu dare la Mitropolit și Episcopi, 11 diaconi, asemenea, 291 Ungureni, 81 Bulgari, 127 Bice de surugii, fără dare de serviciu”²⁰⁷. În urma catagrafierii din 1831-1832 rezultau pentru oraș 2.100 de locuitori în 496 de case²⁰⁸. Fiind reședință de județ Focșanii Munteni vor obține spre 1834 dreptul de a avea sfat orășenesc. Anul 1845 va marca începuturile manifestării nemulțumirilor orașenilor așezați pe terenurile mănăstirii Sf. Ioan față de plata embaticului. Se va înființa la 1848 o Comisie de verificare a proprietăților care va constata că lăcașul, dar și mănăstirea Adormirea Maicii Domnului de la Râmnic, cotropiseră vechi terenuri moșnenești. După patru ani de activitate, lucrările Comisiei erau recunoscute de justiție ajungându-se și la delimitarea islazului orașului. Mănăstirea Sf. Ioan va intra în tratative cu sfatul orășenesc și va obține ca plata embaticului să fie făcută numai de cei care se situau cu locuințele pe terenul mănăstirii. Dacă până la 1828 problemele transfrontaliere între putneni și râmniceni se rezumaseră, în economic, la cauze minore. După 2/14 septembrie 1829, prin Tratatul de la Adrianopole, se vor produce schimbări ce vor duce la un *Zollverein* în est. Convențiile dintre cele două Principate (1835, 1846) vor căuta să rezolve noile probleme ce se iviseră după îndepărtarea monopolului

²⁰⁴ D. F. Caian, *op. cit.*, p. 143.

²⁰⁵ Dionisie Fotino, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Țerei Muntenești și a Moldovei*, trad. George Sion, București, 1859, p. 147.

²⁰⁶ Rupta era, începând din cea de a doua jumătate a secolului al XVII-lea, o înțelegere oarecum specială între contribuabil și domnitor. Prin aceasta se beneficia de adăpost față de creșterile arbitrare a birurilor, de obligația de întreținere a agenților fiscali, frecvența dărilor. Pe vremea Brâncoveanului „au făcut ruptori ca să dea toată țara într-un an de patru ori”. Vezi Șerban Papacostea, *Contribuție la problema relațiilor agrare din Țara Românească în prima jumătate a sec. XVIII*, în SMIM, III, 1959, p. 256.

²⁰⁷ Dionisie Fotino, *Istoria generală ...*, p. 147. De reținut că poslușnicii erau țărani scutiți de dările către stat, dar cu obligații față de stăpânul moșiei.

²⁰⁸ Petre Obodariu, *Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul din Focșani*, în *Cronica Vrancei*, III, 2002, p. 76. Locuitorii se vor opune măsurii de predare a cerealelor la magazii de rezervă deoarece nu erau plugari și vor obține satisfacție din partea autorităților; cf. ANIC, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 6075/1835, f. 857.

otoman, dar până atunci rămân jalbele locuitorilor din ținutul Putnei și din județul Slam Râmnic. Astfel, între 1832-1833 stărostia de Putna²⁰⁹ va fi asaltată de jalbele locuitorilor relative la noul regim din hotarul principatelor: „au ajuns într-atâta supărări încât nu putem merge nici să ni vedem rudili și copii ci, pentru păcatili noastri, am apucat a ne încuscri și a ni rodi din pricina vecinătății unii cătră alții, căci dispărându-ne numai hotarul, până și găștile și vițaii dinspre o parte cătră alta trece și să amestecă”²¹⁰. În 30 aprilie 1842 Vistieria va înainta propunerile ispravnicului de Slam Râmnic către Vodă. Funcționarul, între altele, cerea lămurirea sintagmei *de loc învecinați*, limitarea cantităților de făină ce puteau fi cumpărate în ziua de târg, locuitorii celor două părți de oraș să nu plătească vamă pentru produsele de strictă necesitate cumpărate în cealaltă parte de hotar, iar vinurile renumite ale zonei să circule nevămuite²¹¹. În final ispravnicul cerea ca vameșii abuzivi să fie drastic sancționați mai ales pentru șicanele ce le făceau locuitorilor de pe graniță²¹². Fiind reprezentantul puterii în județul Slam Râmnic clucerul Dimitrie Fălcoianu va fi propus, alături de logofătul Ioan Manu, între membrii din noua Comisie mixtă de la Focșani întrunită la 16 octombrie 1842. În 1845 huzmetul vămilor Țării Românești se afla în mâna marilor logofeți C. Cantacuzino, Alecsandru Vilara și a paharnicului Atanasie Csenocrat toți trei legați de Hagi Mogârdici. Acum toate operațiunile vamale se desfășurau în Focșani, Nămolosa și Vârteșcoiu²¹³. Abia la 1 ianuarie 1848 se va ajunge la unificarea vamală a celor două Principate²¹⁴. Era ultima etapă spre unire după contactele bilaterale din luna mai 1706 când se discutaseră hotarele, dar și situația pădurilor „de acum înainte muntenii să nu mai treacă în pădurile Moldovii, dacă n-or îngădui moldovenii că este cu cale; dacă nu le va fi cu voe, să-i

²⁰⁹ Avea în componere ocoalele Răcăciuni, Lunca, Zăbrăuți, Vrancea, Gârlele, Milcovul de Jos și de Sus. La 1803 avea și ocolul Ghileștilor, iar în 1857 dispărea Lunca; cf. Georgeta Crăciun, *Sate răzeșeti în Moldova la mijlocul secolului al XIX-lea*, în CI, XII-XIII, 1981-1982, p. 624. Despre unul din primii staroști ai Putnei – Bolea (1552) vezi Ilie Mînea, *Despre primul staroste de Putna*, în CI, XII, I-XV, 1940, p. 700.

²¹⁰ Adrian Macovei, *Unificarea vamală între Moldova și Țara Românească*, în AIIA, Iași, VIII, 1971, p. 208.

²¹¹ Într-o ancestrală tradiție zona Curburii avea numeroase localități ce organizau, în perioada de până la 1947, târguri, bălciuri, iarmaroace. Județul Prahova cu cele 55 de localități ocupa un loc fruntaș în Curbura Carpaților urmat de Buzău cu 44 și Rm. Sărat cu numai 13 localități; cf. *Calendarul târgurilor de vite și de mărțuri, oboarelor de cereale și rampelor din țară*, [București], 1944, *passim*.

²¹² I. C. Filitti, *Primele convențiuni între Principatele române*, în „Viața românească”, III, 1908, vol. I, p. 186.

²¹³ N. N. Constantinescu, *Acumularea primitivă a capitalului în România*, București, 1991, p. 244.

²¹⁴ „Buletin oficial”, XVI, 1847, p. 575-578.

oprească afară. Numai când se vor pute tocmi cu stăpânii pădurilor, atunce să meargă să tae”²¹⁵.

Poșta din Focșani se găsea pe terenul Anicăi Dâmboviceanu moștenit în aprilie 1850 prin testamentul lui Mihai Dâmboviceanu. În document se menționa că „averea sa se mărginește numai într-o singură casă în orașul Focșani, unde locuia, și celelalte gospodării, grădina și cârciuma ce le-a cumpărat de la clucerul Constantin Nicolescu, pe care le lăsa moștenire soției sale Anica”²¹⁶. În februarie 1854 clucerul confirma la judecătoria de Slam Râmnic drepturile Anicăi interesată în vinderea unor bunuri moștenite după soț. Un incendiu pustiitor pe partea muntenească a orașului se producea la 29 martie 1854, ocazie cu care din marea și frumoasa ctitorie a căpitanului de cazaci Ștefu și a soției sale Calița, fiică a lui Sterie Dumitrache și nepoată a lui Constantin Vodă al Moldovei – „Sf. Nicolae” – mai rămânea numai lăcașul propriu zis parcă într-o șansă mereu aflată sub semnul întrebării²¹⁷. În 1859 se va produce răscoala grănicerilor de la Rm. Sărat, Focșani, Calafat și Brăila. Se poate reține situația celor 400 de grăniceri, majoritatea clăcași, de la Bolboaca care, înconjuțați de 1.600 de membri de familie, cereau scutirea de clacă pentru serviciul prestat²¹⁸.

FOCȘĂNEI Cătunul buzoian cunoscut și sub formele de Focșenei și chiar Focșani a aparținut de comunele Scurtești și Vadu Pașii. După documentele din 1537 și 1597 relative la Mălureni în 1598 se încheia un document regăsit ulterior în arhiva mănăstirii Banu din Buzău, document ce ține de Focșenei²¹⁹. Un Radu, fiul lui Draghia era amintit în 25 noiembrie 1576 ca vânzător al unei ocine de la Bădeni²²⁰. O vânzare de aici era reținută la 1 iunie 1612. Sub forma de Focșani apare localitatea în 26 mai 1613 când Stana și fratele ei Neagoe cumpărau o ocină de la un Stanciu pentru 1.500 aspri. Separat mai cumpăra Stana „partea lui Solun și a sorei sale Ana, oricât se va alege”²²¹. La 1617 apărea și Ziliștea Focșeneilor²²². Doi armași, Popa și Radu, precum și un Ursu erau martori în 24 septembrie 1635 pentru Zălogi. Martori de aici erau menționați în 3 iulie 1636 când se judecau monahul Partenie cu

²¹⁵ BAR, Mss. Românești, LXXIV/35.

²¹⁶ Arhiva Muzeului Vrancei, fond Ion Romanoae, dosar II, f. 144 v.; Apud Ramona Miron, *Poșta veche din Focșani. Scurt istoric*, în *Cronica Vrancei*, VI/2006, p. 398.

²¹⁷ Într-un fel, se vedea că nu se învățaseră prea multe după uriașul incendiu de la București din 1847. Acum, la 1854, ieșea de sub tipar ediția II-a (prima la 1847) din lucrarea lui Anton Pann intitulată *Memorabilul focului mare întâmplat în București în ziua de Paști, anul 1847, martie 23*.

²¹⁸ V. Mihordea, *Răscoala grănicerilor de la 1866*, București, 1958, p. 20-21.

²¹⁹ ANIC, fond Mănăstirea Banu, XLIII/140.

²²⁰ DIR, B, XVI/4, p. 244, nr. 244.

²²¹ *Ibidem*, XVII/2, p. 197, nr. 184.

²²² ANIC, fond Mănăstirea Banu, XLIII/48.

Balc²²³. Balotă și Stanciu de aici erau martori în 20 iunie 1641 pentru Vernești. După ce i se întărise de către tot satul, dar și de către megieși partea, la 27 aprilie 1645, Isac iuzbașa²²⁴ se alegea cu 57 de stânjeni și trei pogoane de vie. Urma hrisovul lui Matei Basarab, din 23 august 1645, prin care acesta întărea moșnenilor din Făcșănei „anume: Radu i Aga i Barbul i Grozea i Oprea i Stan i Drăgoiu”²²⁵ și moșnenilor Lazăr și Grigore din Boziani moșiile cu hotarele din „drumul Herului, până în muchea Gârlașilor despre târgu și în jos merge pe muchea heleșteului până din jos, până unde se hotărăște cu moșia târgului Buzăului și împreună cu morile ce le-au făcut Mihul Grecul în apa Buzăului, din sus de Jipa, nepotul lui Gheorghe logofătul, feciorului Lupului logofătul, pe moșia și în gârla Focșăneilor i a Buziiianilor”. În același document domnitorul cerea ca moșnenii să nu fie supărați de Dragomir Nebunelea Sorescu și de Dragomir Sorescu deoarece „Focșăneii i Boziiianii au fost a lor veche și dreaptă moșie de la moșii și de la strămoșii și de la părinții lor de mai-nainte vreme, din zilele altor bătrâni domni de demult, de la începutul țării”. Mențiunea era expresă deoarece pe vremea lui Leon Vodă moșnenii, sub povara fiscalității, fugiseră din țară și de situație profitaseră Soreștii, Mihail Grecu, ginerele lui Dragomir Sorescu și Gherghie din Potoceni care le luaseră terenurile și construiseră mori pe apa Buzăului. Nici în această perioadă, a domniei lui Matei Basarab, situația nu se ameliorase astfel că se ajunsese la un impozit de peste opt galbeni pe o gospodărie²²⁶ ceea ce ducea la situația în care un sat avea valoarea a doi sau maximum zece ani de bir (425 de galbeni)²²⁷. Acum șase boieri, în frunte cu Nan cel Mare, alegeau și partea iuzbașei Spiridon în ocina de la Mălureni, partea Răspopului și a tatălui său Lazăr, de la apa Buzăului, (90 stj.) și în calea lui Her (Fier) nu mai puțin de 800 de stânjeni²²⁸. Iuzbașa²²⁹ își ceruse delimitarea pentru ca la 20 august 1649 să vândă spătarului Moise, fiul

²²³ DRH, B, XXV, pp. 367-368, nr. 332., ANIC, fond Episcopia Buzău, XXVI/16.

²²⁴ Despre numărul deosebit de mare de iuzbași de roșii, de spătării, de comiși, de păhârmicieii, de portari, de dorobanți, de călărași sau de vistierniceii, din secolul XVII-XVIII, de la Saac, Buzău și Râmnic vorbesc numeroase documente; cf. N. Stoicescu, *Curteni și slujitori* ..., pp. 260-263.

²²⁵ DRH, B, XXX, pp. 310-311, nr. 254.

²²⁶ Nici boierimea nu se simțea mai bine mai ales că de la Mihnea Turcitul „beneficiase” de o contribuție directă la plata pentru „haraciul cinstului împărat și pentru nevoia și greutatea Țării Românești”; cf. N. Stoicescu, *Sfatul domnesc*..., p. 137. Deși era, poate, creatorul corpului de roșii, domnitorul nu s-a sfiit și „a pus pe roșii un bir foarte mare” cu toate că această calitate le-ar fi dat dreptul acestora la unele scutiri; cf. *Istoria Țării Românești, 1290-1690. Letopiseșul Cantacuzinesc*, ed. critică de C. Grecescu și D. Simionescu, București, 1960, p. 53.

²²⁷ D. Mioc, *Reforma fiscală* ..., p. 75.

²²⁸ CDȚR, VI, p. 145, rez. 355.

²²⁹ La 17 mai 1717 se va face una din ultimele mențiuni asupra roșiilor de la Buzău și din Țara Românească; cf. Nicolae Stoicescu, *Curteni și slujitori* ..., p. 73.

vornicului Mihalcea de la Pătârlagele 90 stânjeni pentru 6.300 aspri. Ca moșneni martori sunt amintiți la 1654-1655 Groze, Oprea, Aga, Grigore, Ivan, fratele lui Staicu și Stan fratele lui Oprea. Clucerul Radu cumpăra 240 de stânjeni în 21 martie 1663 de la uncheașul Oprea din Focșenei în Schei, în Zapșa. O vânzare din 1671 și alta din 1684 pentru Mălureni și Focșenei rămâneau până târziu în arhivele mănăstirii Banu. Urmau cele din 18 aprilie 1677, 9 februarie 1701, 21 iulie 1706 și 5 mai 1709. Danii către lăcașul buzoian se făceau aici în 31 ianuarie 1712. În 1 mai 1732 se obținea o întărire pentru dania unui vad de moară de aici²³⁰. În 1767, la 23 august se emitea o carte de judecată pentru o moșie a mănăstirii Banu aflată aici²³¹. Împreună cu Safta, cumnata sa, cu nepoții Gheorghe, Opriș și Dobre în 10 ianuarie 1780 Constantin, fiul lui Florea Pleșcoeanul vindea moșia Tătuleasca de la Focșenei, pentru 425 de taleri, episcopului Cosma. Tătuleasca se învecina „cu moșia sfintei episcopii ce iaste luată de schimb cu mănăstirea Berca și să chiamă Scurteasca și pă din sus cu moșia Radului Băjan și a fratesu-lui Liica ce să mai cheamă Focșenei”. Conform actului de vânzare „mersul” moșiei era „din apa Buzăului până în drumul Hierului, după cum merg și alte moșii, însă stânjeni 425”²³². Moșnenii răzași, Radu Băjan și Liica, fratele său de sânge vor fi întrebați, în virtutea dreptului de protimisis, dacă pot cumpăra cei 425 de stânjeni, dar ei vor declara că nu aveau posibilitatea de unde prezența și semnăturile lor. Biserica se ridică pe la 1821-1825. Procese se vor desfășura, referitor la moșia Focșenei a mănăstirii Banului, și în iulie 1835. În obligațiile vremii hotărnicia moșiei mănăstirii Banu, din 30 octombrie 1859, era înmănată vecinilor²³³. Comuna Focșenei de la 1925 era formată din satele Băjani și Focșenei. Relativ la populația localității cifrele vin destul de târziu. La 1912, în 82 de imobile se aflau 457 locuitori. Spre 1930 se ajungea la 490 de suflete, iar la 1941 se numărau 658 locuitori în 132 de case. Partea veche a satului – Atârnați sau Mălureni – se va completa cu alta nouă.

FOLTEA SĂRII Vezi Bisoca. A ținut localitatea de plaiul Râmnic apoi de Slănicul Buzăului.

FORȚEȘTI Era amintit satul la 25 aprilie 1653 prin vel medelnicerul Dumitrașcu care se împrumutase cu 75 de taleri de la Filotei egumenul de la Sf. Ioan din Focșani „Iar de nu vor ieși banii din birul untului, să aibă a ținea

²³⁰ ANIC, fond Mănăstirea Cotroceni, XXXII/1.

²³¹ Idem, fond Mănăstirea Banu, II/20.

²³² Idem, fond Episcopia Buzău, L/53.

²³³ Idem, fond Planuri - A. LAMBRU, A., *Planul moșiei Focșănei, plasa Câmpoului, proprietatea mănăstirii Banu de Buzău*, 1858.

sfinție-sa, părinteșe egumen, toată partea me de moșie din Budești i Forțești”²³⁴. De la Rm. Sărat va ajunge satul la Vrancea.

FOTEȘTI La Sătucul de Berca se afla satul cu denumirea-i pornografică. Sunt amintiții Futeștii și la 7 octombrie 1543 când vistierul Mihnea cu cei patru fii cumpăra partea fratelui său Radu pentru 2.000 de aspri „când au fost foametea cea mare”²³⁵. La 1554 localitatea este reținută cu un volum de schimburi de 4.480 aspri la Brașov. Micu și un Neagoe erau cei care trimiseseră aici 32 de boi și 16 vaci. O moșie de aici era întărită vistierului Mihnea în 21 iunie 1576. Preda, fiul armașului Mihail din Văleni cu Mihalcea pitarul erau întăriți la 30 mai 1620 - „a ținere” – la Pătărlagele și a treia parte din Futești²³⁶. Era unul din rezultatele împărțirii dintre Preda și Mihalcea pitarul pe averea moșului lor. Mușat din Futești era menționat ca jurător în 18 septembrie 1644 și 28 martie 1645 pentru Groșani²³⁷.

FRĂSINET Va ajunge satul în cuprinsul municipiului Buzău destul de târziu. Părțile de moșie de aici erau menționate în 14 septembrie 1545 când lui Budulea și fiicei sale i se recunoșteau proprietățile bătrâne, drepte și de baștină „oricât se va alege”²³⁸. Ion din Frăsinet era martor în 17 iulie 1633 pentru o vânzare la Căndești²³⁹. Ca fost proprietar al unei ocine din Proșca din Podgoria era amintit un Nan, nepot al lui Neșușolea din Frăsinet în 28 aprilie 1634. Apostol călărașul de aici era menționat ca martor pentru Zgârçiți în 20 mai 1648. La 25 august 1648 Dragomir era și el martor pentru Vereș. Dumitra, fiica lui Neagoe sin Stoica, la 6 iunie 1652 se certa cu verii ei Balea, Tănase și Stoica „pentru o parte din Frăsinet și den Proșca, moșiia lui Dumitru, moșul lor” aducând alături de 12 boieri și alți locuitori din sus de Bâsca, dar și pe moșnenii din Frăsinet. Martorii vor intra în biserică și vor jura pe *Evanghelie* „cum am aflat pe Dumitru din fecior, iar alalți sunt din fete”²⁴⁰.

Stoian Pentelei și nepotul său Ciopleg vindeau la 8 ianuarie 1658 o sută de stâneni cu zece ughi având cei doi aprobarea moșnenilor „întrebându-i dacă vor să o cumpere ei, dar niciunul nu a vrut, ci numai Iane mare căpitan”. În 12 iunie 1659 era martor pentru Măciuceștii de Slam Râmnic, Lupșă, fiul lui Udrea din Frăsinet. O foiță cu stânenii din hotarul Frăsinetului se întocmea în februarie 1741 cu ocazia alegerii stânenilor jupânului Caloean, fiul lui Nica

²³⁴ DRH, B, XXXVIII, p. 125, nr. 111.

²³⁵ *Ibidem*, IV, p. 187, nr. 152.

²³⁶ DIR, B, XVII/3, p. 542, nr. 485.

²³⁷ DRH, B, XXX, p. 108, nr. 78.

²³⁸ *Ibidem*, IV, p. 229, nr. 187.

²³⁹ *Ibidem*, XXIV, p. 167, nr. 125.

²⁴⁰ N. Iorga, *Studii și documente*, V, p. 120.

cupețul de la Buzău²⁴¹. Frăsinetul lui 1941 avea 50 de case în care trăiau 219 suflete.

FRĂSINET A „umblat” satul de la Calvinii în trei județe – Saac, Buzău și Prahova. Într-un document din 1409-1418 este pomenit topicul, dar se pare că nu este vorba de localitate²⁴². La 1 aprilie 1535 se întârea Episcopiei ocină „în Frăsinet, din partea lui Stan, dintr-o jumătate funie, a treia parte, pentru că a închinat-o Stan de a lui bunăvoe. Și iarăși să fie Sfintei Episcopii ocină în Frăsinet, pentru că a cumpărat-o Vâlsan logofăt de la Novac”²⁴³. Aveau parte de întărire domnească în 14 septembrie 1545 Budulea cu fiica sa Stanca „la Gârbovi și la Frăsinet ale lor părți, oricât se va alege, pentru că iaste a lor bătrână și dreaptă moșie de baștină”. Urma menționarea înfrățirii dintre cei doi „peste toate ale lor ocine”, dar și că după moartea lui Budulea „nimeni nici un amestec să nu aibă, ci toate să fie ale fie-sa ce este mai sus zisă”²⁴⁴. Despre documentul din 8 iunie 1575, amintit într-o monografie, trebuie menționat că era vorba de Frăsinetul din județul Olt și nu de cel din Saac²⁴⁵. Într-un document îndoielnic din 7 mai 1615, al lui Spiridon călugărul, apare, în calitate de martor, un Marco din Frăsinet²⁴⁶. Simion Dobroslav era cel care semna zapisul prin care la 12 aprilie 1625 își vindea partea de moșie „de în sat de în Frăsinet toată câtă se va alege (...) însă partea despre frații mei”. În continuarea zapisului se menționa „Și o parte ce o am fost cumpărat de la Zoica iar o am vândut-o lui Rusin, însă a treia parte de peste frații mei”²⁴⁷. Revenea în documente localitatea prin moșnenii de aici la 17 iulie 1633 când erau martori pentru o vânzare la Cândești a Radei Oprea, nepoata lui Baciul din Cârломănești. Stoica Mărginenau la 1642 era menționat ca achizitor pentru suma de 5.000 de aspri de la moșneanul Stanciu din Frăsinet „la izvorul din vale de la valea lui Dobroslav, până la hotarul Bâscenilor de sus”²⁴⁸. În 28 aprilie 1644 Nan de aici era amintit ca vânzător către logofătul Dragu de la Proșca. Ionașcu Pârță din „Frasina” era martor la 5 martie 1649 la Șchei²⁴⁹. Este greu de spus că ar fi o greșire greșită sau era vorba de un alt sat. O foaie cu trăsurile asupra moșiei semnata de căpitanul Gheorghită Poenaru se emitea

²⁴¹ BAR, Doc. ist., CCXLVII/118; CCXLVII/119.

²⁴² DIR, B, veacul XIII ..., p. 62.

²⁴³ DRH, B, III, p. 39, nr. 194.

²⁴⁴ *Ibidem*, IV, p. 229, nr. 187.

²⁴⁵ Eugen-Marius Constantinescu, Constantin Marafet, Gheorghe Petcu, *Cătina. Monografie*, Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2011, p. 40.

²⁴⁶ DIR, B, XVII/2, p. 451, nr. 4.

²⁴⁷ Daniela Lupu, Al. Gaiță, *Documente* ..., p. 389, nr. 8.

²⁴⁸ Arh. Naț. Buzău, colecția Documente, IX/141.

²⁴⁹ DRH, B, XXXIV, p. 31, nr. 36.

la 12 august 1771. Vechea denumire se va păstra și spre final de secol XIX. În 1912, pe când se afla alipit la Calvini, avea satul 35 de locuințe și 152 locuitori.

FRĂSINET Localitatea a aparținut de Cornu de Jos, Breaza, Breaza de Jos și din nou de Breaza.

Satul din plaiul Prahovei la 1899, când aparținea de comuna Cornu, avea 30 de moșneni pe 45 ha., iar la 1912 numărul de răzeși era de 12 din 289 de locuitori²⁵⁰. În 1930 localitatea era recențată la Nistorești, iar în anul 1941 în cele 90 de case se aflau 480 locuitori. În urma raionării localitatea, alături de Breaza de Jos, Breaza de Sus, Gura Beliei, Nistorești, Podu Corbului, Surdești, Valea Largă și Valea Târsei, făcea parte din comuna Breaza.

FRĂSINET Va ajunge târziu localitatea râmniceană să facă parte din comuna Ziduri de Buzău. Prima mențiune pentru secolul al XVII-lea se datorează preotului Vișan martor pentru Topliceni la 1608²⁵¹. Anton, fiul lui Cernei de aici era pomenit în 16 februarie 1647²⁵². Un scandal pentru o moară se isca la sfârșitul lui 1649, în 7 ianuarie 1650 ajungându-se la judecata domnească unde va câștiga iuzbașa Necula în fața lui Mereuță, ginerile preotului Stoica „Și așa s-au jeluit Necula iuzbașa cum când au fost acea moară pre seama unchiu-său Draghiei, fostu-s-au întâmplat de o au aprins un om de la Slam Râmnic, de au arsu”²⁵³. Ridicându-se noua moară se va ajunge la neînțelegeri. Este amintit satul și în 6 mai 1651 când jupânul Ianea din Făureu cumpăra o ocină în partea Remetii care mergea până în hotarul Frăsinetului²⁵⁴.

FRASINU Vezi Cislău.

FRAȚII CHIRCULEȘTI Veche denumire a satului Groșani și Popești de la Buzău.

FRĂSINETUL DE SUS Este greu de spus dacă satul de la Slam Râmnic și-a avut moșnenii săi. La 28 ianuarie 1680 se întărea căpitanului Gheorghită, fiul postelnicului Deadiul din Haidăi o moșie²⁵⁵. O carte de judecată se dădea aici în 18 iulie 1717.

FRĂNCEȘTI În prezent satul ține de Cocorăștii Mislii de la Prahova. Cumpărase jupan Nagoe, fiul lui Drăghici, conform întăririi din 27 mai 1510, mai multe părți de la Neag, Vlad, Zorea achitându-le în bani, oi sau cai²⁵⁶. Mai apare satul mult mai târziu, 1715, în arhiva de la Ghighiu²⁵⁷.

²⁵⁰ D. Ciobotea, *Istoria moșnenilor...*, p. 193.

²⁵¹ DIR, B, XVII/1, p. 338, nr. 304.

²⁵² DRH, B, XXXII, p. 54, nr. 49.

²⁵³ *Ibidem*, XXXV, pp. 14-15, nr. 11.

²⁵⁴ CDȚR, VII, p. 136, rez. 367.

²⁵⁵ ANIC, Achiziții Noi, MMDCCLVI/5.

²⁵⁶ DRH, B, II, p. 160, nr. 74.

²⁵⁷ ANIC, fond Mănăstirea Ghighiu, IV/14.

FRÂNGHIȘEȘTI În 30 iunie 1441 era întărit satul mănăstirii Snagov²⁵⁸. La 23 martie 1482 operațiunea se repeta satul apărând sub forma de Fringhișești. În 1512-1513 avea grijă mănăstirea să aibă parte de o nouă întărire²⁵⁹. În 23 octombrie 1573 se scria „și până în izvorul cel mare de la Frânghișești” atunci când se delimita moșia de la Borusu a jupanului Dragomir²⁶⁰. Satul de la Gherghița mai apare și sub forma de Frengheșești la 4 mai 1579, dar și în 12 martie 1580²⁶¹.

FRECAȚI Satul de la Saac și Buzău apare odată cu întăririle date mănăstirii Tișău în 5 septembrie 1568²⁶².

FRECĂȚEI Vezi Grebănu.

FRIJURENI A avut satul de la comuna Măgurele de Saac și apoi de Prahova și denumiri ca Frujurenii, Frijerenii sau Frejurenii. Ștefu postelnicul cumpăra la 20 mai 1597, pentru suma de 7.800 de aspri, de la cei patru frați Udriște „oricât se va alege de peste tot hotarul”²⁶³. Mai este pomenit satul în 10 mai 1589 prin același Ștefu, dar și prin Maria soția sa. Jupâneasa Maria era pomenită la 8 iulie 1612, iar fiul ei Mogoș logofătul la 23 ianuarie 1615. Sub forma de Frejurenii apare localitatea la 24 aprilie 1620 prin întărirea domnească dată lui Constantin peste un vad de moară pe apa Teleajenului „care a fost al lui Bunea vătaf”. Țigănia paharnicului Radu este amintită la 6 februarie 1622 el fiind martor în 16 și 21 iunie 1622 pentru Negești. Paharnicul Radu aproba schimbul unui țigan la 15 iunie 1623²⁶⁴. Pentru Jugurenii era martor paharnicul la 6 și 18 aprilie 1630. Radu slugerul apare și el în calitate de martor în 8 ianuarie 1632 pentru Pătârlagele și Blejoi de Sus.

FRUJINEȘTI Va ajunge satul în componența municipiului Râmnicu Sărat și numele i-ar veni de la un Frujină. Mai supraviețuia în arhiva de la Mitropolie un document din 5 decembrie 1660 în care se consemna vânzarea părților lui Vlaicu și ale vărului său Stoica din slobozia mănăstirii Urechești către vel căpitanul Constantin, fiul armașului Radu²⁶⁵.

FUGEȘTI Satul de lângă Tega, comuna Pănătău, a ținut de Saac, și mai târziu de Plaiul Buzău din județul Buzău. Documentele îl rețin la 8 iunie 1568 când moșnenii de aici intrau în dispută cu nepoții lui Sibiu, Lera, Frăcea și Tudoran pentru o bucată de pământ. Se va ajunge la 12 boieri care „să jure că n-au vândut bunicii lor ocina lor, a treia parte, ci au vândut numai două

²⁵⁸ DRH, B, I, p. 165, nr. 95.

²⁵⁹ *Ibidem*, II, p. 227, nr. 111.

²⁶⁰ DIR, B, XVI/4, p. 124, nr. 124.

²⁶¹ DRH, B, VIII, p. 320, nr. 201; p. 456, nr. 288

²⁶² *Ibidem*, VI, p. 127, nr. 102.

²⁶³ *Ibidem*, XI, p. 303, nr. 229.

²⁶⁴ DIR, B, XVII/4, p. 290, nr. 304.

²⁶⁵ ANIC, fond Mitropolia Țării Românești, LXXXVIII/18.

locuri de stupină pentru 600 aspri, în lungime 20 funii și în lățime 20 funii și funia de 30 stânjani”. Martorii depunând mărturie „au rămas Fugeștii de lege”²⁶⁶. Sibiu și Lera primeau în 20 noiembrie 1573 întărire domnească pentru părțile lor din Pătârlagele după neînțelegerile lor cu cei din Fugești sau, mai corect cu Tatul din Crivina și frații acestuia²⁶⁷. Pentru un loc de casă intervenea înfrățirea din 10 aprilie 1627 dintre Lepădat și Tatul, prin care ultimul primea 300 de aspri. Din Poeni martor era Balea, iar din Pătârlagele, Mihai²⁶⁸. Țeful Fugeștilor era amintit în primăvara – vara anului 1633 la o întărire dată mănăstirii Câmul²⁶⁹.

FULGA Cătunul din nordul Aldenilor, comuna Cernătești, județul Buzău a fost reținut ca sat mixt²⁷⁰.

FULGA De Saac și de Prahova va aparține localitatea. Documentul din 1 iunie 1526 la care se face referință într-o lucrare este pentru „Rușii ce sunt mai jos de Târgoviște”²⁷¹. Din secolul al XVIII-lea localitatea va avea parte de această denumire după ce până atunci îl purtase pe acela de Zmârciu (Smârciu). În patru plase – Cricov, Fulga, Câmpu, Drăgănești – va figura localitatea până la 1948. Pentru Grădiștea și Gura Fulgăi se lua în 4 septembrie 1735 o mărturie hotarnică²⁷². La 1834 se ridică biserica cu cele două hramuri de către postelnicul Dimache și vătaful Iordache Rusescu. În 5 mai 1828 Constantin Lipănescu înainta raportul său cu privire la o piatră de hotar dintre Fulga și Ciorani mutată de medelnicerul Giurescu cu toată împotrivirea lui Nica Lupu din Fulga care „i-au zis hotarnicului că au strămbat piatra cu muchia în moșia Fulga au început hotarnicul să-l înjure și să-l gonească”²⁷³. Cu toate că avea mărturia și pe Lupu gata să jure, în biserică, Lipănescu se va eschiva în a muta piatra subliniind opiniile diferite ale celor doi delegați ai satelor Fulga și Ciorani lăsând pe seama instanței de Saac sarcina de limpezire a situației. Nemulțumiri se semnalau spre 1836-1837 când laptele luat de arendaș nu era plătit „ci în silă turcească ni-l ia” așa cum subliniau cei de aici în jalbele înaintate către București. Logofătul Ion Manu, epitropul Casei beizadelei Gr.

²⁶⁶ DRH, B, VI, p. 93, nr. 69.

²⁶⁷ *Ibidem*, VII, p. 210, nr. 156.

²⁶⁸ *Ibidem*, XXI, p. 362-363, nr. 207.

²⁶⁹ *Ibidem*, XXIV, pp. 17-18, nr. 16.

²⁷⁰ I. Petrescu – Burloiu, *Subcarpații Buzăului. Relații geografice om-natură*, București, 1977, p. 138.

²⁷¹ N. I. Simache, *Creșterea domeniului ...*, p. 108.

²⁷² ANIC, fond Mănăstirea Sf. Ioan București, V/50.

²⁷³ N. I. Simache, *Creșterea domeniului ...*, p. 156-157, doc. 30. Membrii familiei Giurescu se vor afla implicați și la Ialomița în procese pentru unele moșteniri. În aceeași situație dosarele (*delele*) instanțelor de acolo îi rețineau și pe unii membri din rândurile familiilor boierești Condeescu, Piersiceanu, Bulgaru, Comeanu, Făgărășanu etc.

Ghica, solicita la 1848 hotărnicia moșiei de aici, dar și a celei de la Dulbanu²⁷⁴. În 1873 se depunea la tribunalul buzoian de către ing. S. Zefkide hotărnicia moșiei Fulga proprietate a lui M. Xanto, iar între cele 15 extrase se afla și cel destinat moșnenilor Șchiopeni din Cărbuneștii Prahovei. În 1876 ing. Cotruciu insista pe lângă colegul de breaslă ing. I. M. Râmniceanu (Romniceanu) - (Buzău, 1854, Buzău – București, 4.10.1915)²⁷⁵ ca hotarul moșiei Fulga, proprietate Xanthos, să fie „pe mijlocul apei Amaru din locul pietrei de hotar și cu Afumăciorii Mici și până în hotarul Amaru al Eforiei Spitalelor Civile fiindcă pe acest hotar se urmează stăpânirea fără nici o prigonire” astfel că și în viitor „stăpânirea să se urmeze tot astfel, adică din hotarul Afumăciorii Mici din groapa pietrei până în hotarul moșiei Amaru, a Eforiei Spitalelor”²⁷⁶. În 2 aprilie agitația va cuprinde localitatea, după ce răscoala izbucnise la 20 martie 1888 la Urziceni, cei 300 de țărani distrugând primăria 18 dintre ei fiind arestați. Acum țărani se pronunțau pentru împărțirea moșiei boierești dată în arendă, distrugeau arhiva primăriei și devastau unele locuințe. Este momentul în care se semnalează ridicări ale țăranimii și la Potigrafu, Popești, Conduratu, Pucheni Moșneni²⁷⁷. În anul 1904 satul se va divide în Fulga de Jos și Fulga de Sus. În urma reorganizărilor de la 1908 apare plasa Fulga. Pierdea localitatea satul Coadă Amarului în 1912 acesta trecând la comuna Amaru din județul Buzău. Îi acționa în instanță pe mai mulți locuitori, pentru tulburare de posesie la 1934, Jak Leon din Ploiești proprietar la Baba Ana²⁷⁸. În Fulga de Jos în 1941 erau recenzați 1.988 locuitori, iar în Fulga de Sus 2.625 locuitori în 518 case. În afara târgului săptămânal intervenea și bâlciul din 6 august de Schimbarea la Față.

FULGA DE JOS. Vezi Fulga. O parte din locuitori au fost împroprietăriți la 1864 pe moșia lui Mihail Xanto, ca și cei din Fulga de Sus.

FULGA DE SUS. Vezi Fulga. Biserica cu cele două hramuri se ridica la 1834 de vătaful Iordache Rusescu, postelnicul Dimache cu soția și de locuitorii.

²⁷⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 116/1848, *passim*.

²⁷⁵ Va ajunge membru în 16/28 aprilie 1874 apoi venerabil al Lojei „Egalitatea” din București la 16/28 decembrie 1875, reales în 18/30 ianuarie 1877 și 12/24 decembrie 1878. El a fost cel care îl va accepta în lojă pe Moses Gaster (6/18.09.1856 -05.03.1939) viitorul mare filolog și fiul oratorului lojei A. E. Gaster. Totuși figura cea mai importantă a lojei va fi trimisul președintelui S. U. A. Ulyses Grant, la București, Benjamin Franklin Peixotto (n. New York 15.03.1835) cu al său secretar al Consulatului american Adolf Stern; cf. Mihai Sorin Rădulescu, *Loji masonice bucureștene din perioada domniei lui Carol I. Documente pariziene inedite*, în București. *Materiale de istorie și muzeografie*, XIII/1999, p. 133.

²⁷⁶ I. M. Romniceanu, *Carte de hotărnicie pentru moșia satului Amaru (fostă a m-rei Căldărușani) din județul Buzău, plasa Tohani*, București, 1876, p. 7.

²⁷⁷ Constantin Corbu, *Răscoala țăranilor din 1888*, București, 1978, p. 51.

²⁷⁸ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, s. II, dosar 45/1934, f. 1-2.

FUNDATA În anul 1835 avea localitatea până la 20 de gospodării²⁷⁹. În 1890 satul avea 160 de locuitori care erau proveniți, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea de la Plaiul Nucului. Incluzând și satul Potecu la 1930 localitatea avea 256 de locuitori și cu opt mai mult în 1941. În 1950 era arondată localitatea la comuna Goidești alături de Brătilești, Goidești, Ivănețu, Pestrițu, Plaiul Nucului, Potecu, Secuiu și Vadul Oii. Ulterior va ajunge la Lopătari.

FUNDATA Nu avem, încă, știri despre moșneni din satul prahovean, dar în 4 noiembrie 1697 Dima Sima vindea două pogoane de vie către un Sava²⁸⁰.

FUNDĂTURA Pe harta rusă de la 1835 figurau aici 35 de gospodării. În toamna lui 1853 Iorgu Scipion, în *Cartea de alegere* a moșiei Păltineni, scria „ales-am pe seama locuitorilor din satul Păltineni cu cătunul Fundătura stânjeni masă 412 care fac pogoane 1030”²⁸¹. Peste 20 de moșneni figurau aici în 1910 pe când începeau pregătirile pentru aplicarea unui nou Cod Silvic²⁸². În anul 1912 se recenzau aici 74 de bărbați și 79 de femei localitatea va aparține de Păltineni. În cele 42 de case de la 1941 se aflau 139 de locuitori.

FUNDĂTURI Logofătul Moise, fiul preotului Moise de la Fundăturile de Saac vindea, la 4 august 1844, lui Crăciun, fiul lui Dragomir Beg din Pânățau trei stânjeni de moșie din hotarul Sibiciului de Jos pentru suma de 360 de lei²⁸³. Figura satul pe harta rusească de la 1835. Agita viața satului Fundături (Fundăturile), de pe valea Buzăului, bătaia administrată de Moise Dodecu boierului de neam Nicolae Goțea de la Pătârlagele²⁸⁴. O limpezire de situație privind averea rămasă de pe urma lui Diaconu Tatu se producea la 25 aprilie 1872 când soția acestuia se înțelegea cu fiii săi Ion și Gavrilă „fiindcă fetele sunt ieșite din zestrurile lor”. Precaritatea averii invocată de Maria Tatu este reală deoarece rămăneau de împărțit trei pogoane și 12 prăjini – în Sibiciul de Jos, la care se adăugau trei tociitori²⁸⁵. Cu 51 de imobile și 213 locuitori figura localitatea în 1912. În 1941 un număr de 280 locuitori se aflau în 66 de case pe când era reținută localitatea la Pătârlagele.

FUNDĂTURILE De comuna Valea Muscelului a ținut satul de la Saac și apoi de Buzău. Biserica de lemn era ridicată pe la 1807-1809.

FUNDENI În bătaia de la Crucea Comisoaiei din 23 iunie/3 iulie 1601 Simion Movilă este înfrânt de boierii răsculați nemulțumiți de politica domnitorului care îl executase pe Preda Băleanu. În casa lui Manea Gorgănici

²⁷⁹ C. C. Giurescu, *Principatele române ...*, p. 218.

²⁸⁰ ANIC, colecția Achiziții Noi, CIX/8 a.

²⁸¹ Arh. Naț. Buzău, colecția Documente, XXIX/9.

²⁸² Idem, fond Primăria comunei Păltineni, dosar 12/1908, f. 170.

²⁸³ Idem, colecția Documente, V/207.

²⁸⁴ Idem, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 208/1856, f. 1.

²⁸⁵ *Ibidem*, Transcripțiuni, registru 1/1872, f. 83-84.

semnau în calitate de martori un act de înfrățire pentru Ghizdita - grafiat Vizdita - la 10 martie 1657 Lazăr Cojoc, stegarul Crăiță cu fratele său Radul Pogan și Manea lui Cămă de aici²⁸⁶. În 18 noiembrie 1657 un Pascu de aici apare ca scriitor de documente.

La 25 mai 1658 între cei șase hotarnici care delimitau o moșie la Coitești (Blăjani) se afla și Manea Gorgănici din Fundeni.

FUNDENI A avut localitatea, astăzi la Sângeru de Prahova, care ținuse de Saac, mai multe denumiri ca Fundene, Fondini, Fundea. În 6 ianuarie 1592 este amintit satul cu ocazia unei danii către mănăstirea Aninoasa la Hințești (Fințești), danie făcută de logofătului Gherghe. În document se arăta că donația se referea la partea lui Frăcea plus câteva pogoane de vie „din dealul de lângă satul Hințești”²⁸⁷. Poiana Fundenilor era amintită la 17 martie 1607 într-un document îndoielnic dat pentru unii din Călugăreni. Între alte achiziții ale lui Șandru și ale lui Dobre se amintea și o moșie la Fundeani „partea Stancului și afrăține-său Neagoe toată, ori cât s-ar alege depretutindenea”²⁸⁸. Stanciu Lupu era martor în 20 septembrie 1615 pentru Tătarul. În 10 iunie 1612 apare localitatea sub numele de Fundea cu ocazia unor întăriri de ocine date unui Necșat. Din păcate documentul era declarat ca nesigur. Bulea, fiul lui Bulea împreună cu un Stan vindea la 11 decembrie 1633 șapte pogoane de vie în Dealul Zoreștilor cu respectarea protimisului²⁸⁹. Sub denumirea de Fundene apare satul la 3 iulie 1651 prin hotarnicul Pătru. Se amintea figura protopopului Zălsanu la 1771 legat de ridicarea bisericii²⁹⁰. În diata din 3 martie 1808 a lui Andrei Bozianu, fiul lui Dediu se pomenește moșia de la Fundeni „ce-i zicea și Sânger”²⁹¹.

FUNDENI Localitatea aflată acum la Murgești s-a mai numit și Fundean, Fundini. Este greu de precizat dacă este vorba de Fundenii Slam Râmnicului sau de cei de Prahova atunci când la 1549 spre piața brașoveană plecau de aici șapte porci trimiși de negustorul Ion, iar la 1554 se exportau nouă vaci de un Șerban. În 1559, la 23 august, obținea poruncă domnească Baldovin cu fiii săi pentru ocina din Fundeni „partea tatălui său Sin toată, oricât se va alege de pretutindeni, fiindcă îi este veche și dreaptă ocină și dedină”. Urma înfrățirea lui Baldovin cu sora sa Neacșa „peste partea lui de ocină, peste jumătate din ocina lui, iar Neacșa, ea a înfrățit pe fratele ei Baldovin peste averile soțului ei Stanciu, și peste toate averile ei”²⁹². La 13

²⁸⁶ CDȚR, IX, p. 63, rez. 56.

²⁸⁷ DIR, B, XVI/6, p. 27, nr. 33.

²⁸⁸ *Ibidem*, XVII/1, p. 381, nr. 342.

²⁸⁹ DRH, B, XXIV, p. 226, nr. 172.

²⁹⁰ N. Iorga, *Biserica din Fundeni – Prahova*, în BCMI, XXVI, 1933, fasc. 76, p. 82.

²⁹¹ I. C. Filitti, *Biserici și ctitori*, în BOR, L, 1932, nr. 2 (691), p. 133.

²⁹² DIR, B, XVI/3, pp. 103-104, nr. 122.

octombrie 1619 se specifica „și iar a cumpărat Gorgan ocină în Fundeni, partea lui Botin, toată, din hotarul Goescu, până în hotarul Brăgescu, oricât se va alege, pentru 120 aspri. După menționarea respectării protimisului se aminteau martorii din Tulburești, Vărbiceni urmând adălmășarii „din Fundeni, popa Albul și Cațali și Bădica și Drăgoiu”²⁹³. În 14 octombrie 1620 în urma cercetărilor de la Aldeni între boiernașii desemnați la fața locului se număra și Dobrul din Fundeni²⁹⁴. Fiii lui Bulei din Fundeni vindeau în 11 decembrie 1633 postelnicului Radu de la Potoceni șapte pogoane de vie în dealul Zoreștilor²⁹⁵.

Preotul Neniță era întărit cu o ocină la Găujani în 12 august 1634. Proprietatea fusese a moșnenilor până la 1631 când se produsese crima multiplă de la Bălțați soldată cu o deșugubină (pierderea sufletului) uriașă ce va duce la fuga acestora. Mai apar menționați martorii de aici și în 24 decembrie 1638 pentru Mătești. O înfrățire se producea în 10 februarie 1639 între Aldea cu Ivan și Stoica²⁹⁶. Preotul Oprea de aici scria actul din 5 iulie 1640 pentru o vânzare de la Ceptura. Un Langa era pomenit ca martor pentru o ocină de pe apa Cricovului la 8 mai 1648. Pascu logofătul va fi martor în 11 iunie 1648 pentru Cârломănești.

O funie din partea lui Mușat era vândută lui Nedelcu în 9 martie 1650 pentru suma de 3 ughi²⁹⁷. Nicoară și Vlad și Stoica Breico și Stanciul al Comăneșei erau moșnenii de aici pomeniți în 7 iunie 1650, când lui Radu și lui Dragomir, fiii vătafului Stanciu li se întărea moșia de aici. Ei se văzuseră contestați în dreptul lor de un Dumitru și de Constantin diaconul din Buzău care așa cum se va dovedi nu aveau „nici o treabă, ci umblă cu viclesug să ia moșia”²⁹⁸. Dumitru vornicul este pomenit între cei 24 de boieri luați de mănăstirea Căldărușani în 9 iunie 1650²⁹⁹. Peste trei zile, părțile lui Radu Sălceanu de aici erau vândute de Malea fiica sa. Între martori era menționat și Birtoiul din Fundeni. Documentul din 22 noiembrie 1653 pentru Sinești era scris de Pascu, fiul preotului Manea de aici³⁰⁰. Între boierii hotarnici pentru Coitești, de la 25 mai 1658, se număra și Manea Gorgănici de aici. Preotului Dragu i se întăreau de vodă moșiile din Drăgoteasa, Modruzeasca și în Muscel la 6 mai 1686³⁰¹. Preotul Daniil avea parte de o danie constând dintr-o vie la 11

²⁹³ *Ibidem*, XVII/3, p. 430, nr. 387.

²⁹⁴ *Ibidem*, p. 598, nr. 533.

²⁹⁵ DRH, B, XXIV, p. 226, nr. 172.

²⁹⁶ I. Minea, L.T. Boga, *Cum se moșteniau...*, pp. 87-88.

²⁹⁷ DRH, B, XXXV, p. 101, nr. 82.

²⁹⁸ *Ibidem*, XXXV, pp. 198-199, nr. 176.

²⁹⁹ CDȚR, VII, p. 67, rez. 148.

³⁰⁰ DRH, B, XXXVIII, p. 232, nr. 222.

³⁰¹ BAR, Doc. ist., DCXLVI/1.

junie 1794. Fiii lui Stanciu Mițan erau întăriți și aici în 4 aprilie 1699. Biserica se ridica la 1771³⁰². Pădurea Zărnești Cheia (3 ha.) de aici era reținută de organele silvice la 1914 ca aflată în proprietatea obștei Solomon din Fundeni Zărnești, obște despre care nu avem, deocamdată, date³⁰³. Este și anul în care ing. A. Gheorghiu era angajat de Petre Ionescu pentru împărțirea moșiei Hârboca – Răchițele. Obștea sătească Solomon se va declara mulțumită cu cele 207 pogoane renunțând la diferența de până la 300 de pogoane. Reprezentanții sătenilor de aici au fost atunci N. G. Bucur, D. Ionescu și Pavel Anghelescu³⁰⁴.

Fundenii anului 1941 aveau 432 de case în care trăiau 2.252 locuitori.

FUNDENI Despre satul din Saac și apoi din Prahova (Scăioși, plasa Teleajen) se pot aminti denumirile mai vechi ca Fondeni, Zahana sau Gura Bughei. Un document îndoielnic din 17 martie 1607 aduce pe un Dumitru ca martor și un toponim „poiana Fundenilor”. În actul din 7 mai 1609 se specifica „Și iar au cumpărat Șandru și Dobre moșie la Fundeani partea Stancului toată și a frăține-său Neagoe toată, ori cât s-ar alege dupretutindena de la Stancul și de la frate-său Neagoe, drept 240 aspri de argint”³⁰⁵.

Între cumpărătorii întăriți în 10 iunie 1612 apare probabil același Dumitru din probabil falsul document de la 1607 care cumpărase și „partea Micului din Fundea, de la Lupul Bâdea, până în lacul Vaideeștilor”³⁰⁶. Dacă actul nu ar ridica și el semne de întrebare ar putea fi reținut.

Stanciu Lupu este amintit în calitate de martor în 20 septembrie 1615 într-un document al Doamnei Neaga pentru o ocină din Tătarul³⁰⁷.

Radu Târlea, Voinea, Șteful grămăticul și alți moșneni de aici erau menționați în întărirea dată pentru unele proprietăți ale vel vistierului Radu la 25 octombrie 1640³⁰⁸. Nedelcu de aici era martor în 25 ianuarie 1643 pentru Gherghița. Moșnenii de aici vor accepta la 26 octombrie 1649 vânzarea ce o făcea Mircea Iancu din Călugăreni către comisul Apostolache deoarece nu aveau puterea economică de a plăti ei cei 2.000 de bani tocmiți. Radu lui Dragomir Stan, frați, erau întăriți pe partea bunicilor lor în 7 iunie 1650. Ei fuseseră contestați în drepturile lor de către un Dumitru și de diaconul Constantin de la Buzău care pretindeau că ei sunt nepoții preotului Miclea. Dar preotul, conform mărturiilor, lăsase ocina tatălui celor doi frați pentru îngrijirile de care avusese parte la vreme de boală și neputință. Ca martori pentru Jugureni erau reținuți în 23 august 1651 vtori armașul Dragostin cu fratele său

³⁰² N. Iorga, *Biserica de la Fundeni (Prahova)*, în BCMI, XXVI, 1933, fasc. 76, p. 82.

³⁰³ „Monitorul Oficial”, nr. 76, din 5/18 iulie 1914, p. 3935.

³⁰⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău. Transcriptiuni, registru 5/1914, f. 77.

³⁰⁵ DIR, B, XVII/1, p. 381, nr. 342.

³⁰⁶ *Ibidem*, XVII/2, p. 450, nr. 3.

³⁰⁷ *Ibidem*, p. 435, nr. 375.

³⁰⁸ CDȚR, V, pp. 102-103, rez. 215.

Balicea. Arbănaș din Fundeni apare cu tocmealnicii săi în 27 februarie 1652 într-o poruncă domnească pentru moșia de la Glodeni. Se va adevăra de moșneni de la Glodeni că moșia lui Arbănaș era moșnenească și că pe lângă aceasta se mai și cumpăraseră³⁰⁹. Vornicul Dumitru de aici era menționat ca martor în 3 iunie 1652 la dania Vișei pităreasa către mănăstirea Iordăcheanu. În 27 februarie 1652 sunt pomeniți tocmealnicii lui Arbănaș din Fundeni, șase moșneni, care urmau să cerceteze dacă acesta avea ocină la Glodeni. În alt document se arată că cei șase „împreună cu moșnenii de acolo și am căutat cărțile și am adevărat moșia lu Arbănaș, bună și dreaptă, că au fost moșneană”³¹⁰. Mai este amintit Fundeniul în 7 iunie 1652 la o tocmeală între preotul Simca, Pătru fratele său cu vara lor Malea R. Sălceanu. Un Sin de aici era reținut ca moșnean în 22 februarie 1654 pentru Tâmpa. La 7 iunie 1654 Nicșul și Stroe vindeau toată partea lui Tatul de aici „și den Salce cât să va alege”. Cel care achita suma de șase ughi și 20 de bani era preotul Simca. În 24 mai 1659 Pătru, fiul lui Bogoslav din Fundeanca vindea Buteai roșul cu „știrea fraților mei de moșie”³¹¹. Hotărnicia din 26 mai 1673 ajungea în arhiva de la Mislea la fel ca aceea de la 16 mai 1675³¹². O hotărnicie se desfășura în 26 mai 1673, iar o alta în 16 mai 1675. În anul 1702, la 17 iunie un număr de 12 boieri hotarnici se aflau aici pentru a hotărnicii moșia Fundeni de pe Cricov la cererea boierilor din Bucșani, Boziani, a călugărului Cervenie de la Lapoș, dar și a moșnenilor Fundeni³¹³. Asupra istoriei lăcașului se vor apleca istorici de seamă³¹⁴. În 1921 se raportau 118 răzeși la 686 locuitori.

FUNDU BĂRBUNCEȘTI Parte de sat la Bărbuncești Saacului și mai târziu ai Buzăului.

FUNDUL CĂTINEI La aproape un deceniu de la articolul lui N. A. Constantinescu, preotul Ion Frăsineanu arăta că de fapt schitul descris la 1924 era biserica parohială și nu schitul Fundu Cătinei³¹⁵. Preotul sublinia că atunci „abia se mai cunoaște locul Sf. Prestol: o mică ridicătură de pământ” și că în fond de la uitare schitul a fost salvat de moșia sa care a ridicat o serie de probleme protagoniști fiind Râmbeii și unii reprezentanți ai bisericii documentele aflându-se la D. Brătulescu – Rotarea din Strachiojd. Lângă Isvorul Mănăstirii de ridicase de Spiridon Călugărul poate cel mai vechi lăcaș

³⁰⁹ ANIC, fond Mănăstirea Slobozia lui Enache, XI/82.

³¹⁰ DRH, B, XXXVII, p. 57, nr. 61.

³¹¹ N. Iorga, *Documente urlătene*, p. 199, nr. 44.

³¹² ANIC, fond Mănăstirea Mislea, Mss. 465, f. 28.

³¹³ Idem, colecția Achiziții Noi, MMCMXXVII/5.

³¹⁴ C. Balș, *Biserica din Fundeni – Prahova*, în ACMI, 1914, pp. 75-79; N. Iorga, *Biserica din Fundeni – Prahova*, în BCMI, XXVI, 1933, p. 82.

³¹⁵ Vezi I. Frăsineanu, *Biserica parohială din Fundul Cătinei*, în BOR, LI, 1933, pp. 42-45.

de lemn al zonei deși documentul din 7 mai 1615 este declarat ca îndoielnic³¹⁶. În urma recensământului de la 1912 rezultau 195 de locuitori în 44 de case. În 1930 fiind recențată la Valea Cătinei nu cunoaștem numărul populației localității, dar în 1941 în 52 de case se aflau 209 locuitori.

FUNDU LEREI Vezi Chiojdu de Saac și ulterior de Buzău.

FUNDU NEHOIULUI Începând cu D. Dragomir, Gh. Oprea cu membri din neamurile Neagu, Cârstea, Bucur, Pescaru, Irimia, Petre, Vicu, Prefac, Mircea și terminând cu Catrina Bucur Milea se menționau membri ai cetei Păltinenilor de aici³¹⁷. În urma recensământului din 1912 se înregistrau aici 119 bărbați și 124 de femei. De la 796 de locuitori în 1930 – când se luau în considerare și populația satelor Botele, Mușcani și Pâslari - se ajungea, în 1941, la 334 locuitori în 76 de case. De la comuna Păltineni se ajungea cu arondarea la orașul Nehoiu.

FUNDU NIȘCOVULUI Vezi Nișcovul de la Vernești.

FUNDU PAPII Vezi Vintilă Vodă. În cătunul Fundu Papei la 1912, cu ocazia recensământului, se numărau zece case cu 25 de bărbați și 25 de femei.

FUNDU SĂRĂȚII Fundu Sărății Monteoru, Fundu Sereți sunt denumirile mai vechi ale satului din comuna Merei. În anul 1861 localitatea ținea de Nenciulești Sărata. În 1912 avea așezarea 161 imobile, 373 bărbați și 385 femei. Se poate reține și subdiviziunea Seaca de pe fosta moșie a lui Hagi Moscu.

FUNDU TÎRCOVULUI Vezi Tîrcov. S-a mai numit și Schitu.

FUNDU VĂII Parte de sat la Valea Unghiului, apoi comuna Jugureni.

FUNDU VĂII NIȘCOV Întemeiat de moșnenii Jugureni. Sub forma de Fundu Nișcovului era reținut satul pe harta din 1835 cu până la 20 de gospodării și ca făcând parte din Saac. Va trece în 1845 la Buzău apoi la Prahova. Pomenit este satul din nou prin preotul Nicolae în 8 iunie 1858. În componența Lapoșului este reținut ulterior.

FUNDURI Vezi Găvanele de la Bozioru.

FUNDURI Parte de sat la Murgeștii de Râmnic apoi de Buzău.

FUNIA DIN SUS Parte de sat la Cernăteștii Buzăului amintită la 1687³¹⁸.

FURCEȘTI Ca sat este menționată așezarea într-un articol³¹⁹ ce făcea referire la procesul din vara lui 1579 de pe vremea Mihnei Turcitul, proces ce

³¹⁶ E. Lupu, *Cătitori și cătitorii...*, p. 153. Vezi și H. Constantinescu, *Biserica din Fundul Cătinei*, în „Îngerul”, X, 1938, pp. 232-235; Gion D. Ionescu, *Biserica din Fundul Cătinei*, în GB, XLII, 1983, nr. 4-5, pp. 277-285.

³¹⁷ Arh. Naț. Buzău, fond Primăria comunei Păltineni, dosar 12/1908, f. 168 v.-169.

³¹⁸ ANIC, fond Episcopia Buzău, XV/14.

³¹⁹ Constantin Secrețeanu, *Un hrisov dat pentru mănăstirea Menedicu*, în „Îngerul”, IX, 1937, nr. 4-5, p. 217.

implica ceata Furceștilor și mănăstirea Menedic. Cauza ținea de Poiana Menedicului ce se întindea din „Grunju pe Strezea în sus până la izvorul Trestioarei și de la izvorul Trestioarei în sus (...) și de la Slănic pe Piscul Poianei Ascunsă până la stâna lui Bunbariu”³²⁰. Somați de domnie să aducă 12 boieri „la zi și la soroc” Furceștii (Jurubeștii) nu vor putea face acest lucru pierzând în 10 iulie procesul. Problema va reveni și într-un hrisov de întărire din vremea lui Matei Basarab (1643).

FUREȘTI Cărpiniștea de astăzi a mai purtat și denumirile de Valea Părului și Izvorul Dulce. În 1526-1528 era reținut satul când Radu de la Afumați întărea portarul Vintilă și surorii acestuia proprietăți în zonă. De aici se emiteau două acte domnești în 6 septembrie 1534 de unde mici orgolii locale vis-a-vis de situație³²¹. Satul atestat la 1526 apare din nou la 26 septembrie 1594 printr-un Braga și un Răzbici care se judecau cu episcopul Luca pentru o ocină de la Cârpești (Căprești lângă Vadu Sorești) pe care Episcopia o primise. Neprezentându-se la termen și neaducând cei șase martori cei doi vor pierde³²². Mai sunt amintiți Fureștii la 12 septembrie 1579 în complicatul proces al lui Dragomir și al surorilor sale pentru jumătate din sat.

Fureștii apar și la 5 octombrie 1594 când pentru un Bragă și pentru un Pătru de aici urmau să jure, de Sf. Arhangheli, un Stan din Bănțești, Staican din Lupia, Stan din Smedești, Stanciu din Beceni și alții la o hotărnicie³²³. Prin căpitanul Radu mai este amintit satul la 23 iunie 1634³²⁴. Sub forma de Făreaști apare satul prin martorul Radu într-un document din 25 aprilie 1641. Doi boiernași – Dragomir și Pătru - de aici erau luați pe răvaș domnesc în 10 aprilie 1643 de egumenul Neofit de la Menedic³²⁵. Venea hotărnicia din 20 iulie 1643 făcută de 24 de boieri. Ca frați de moșie sunt amintiți o serie de boieri locali – Voicu cel Bătrân, Dragomir căpitanul și fratele lui, Buzea, Cârștian și Badea copiii lui Răzbici din Rătești, Dragomir bilțar din Furești și alții, dar și fii de negustori, urmași de călugăriți. Aceștia la 27 noiembrie 1647 ajungeau la o înțelegere cu Neofit, egumenul de la Menedic, prin care ei urmau să stăpânească jumătate din sat, partea dinspre Băești. Acum este menționată și cearta ce o avuseseră cu fratele lor de moșie Pătru a lu’ Țestu (Puțescu) care „se-au lepădat di noi” și căruia urma să i se dea partea ce i se cuvenea înspre

³²⁰ DIR, B, XVI/4, p. 405, nr. 409.

³²¹ DRH, B, III, pp. 299-300, nr. 182; pp. 301-302, nr. 183.

³²² Idem, XI, p. 127, nr. 93. Vor pierde cei doi și în apel la 14 decembrie 1594; cf. Ibidem, p. 143, nr. 104.

³²³ Ibidem, p. 135, nr. 99.

³²⁴ Ibidem, XXIV, p. 404, nr. 304.

³²⁵ Cu această ocazie, dar și în 31 mai 1640, apare în calitate de vornic Lupșă din Puținței. Și tot din Puținței era menționat ca vornic Cernat în 30 iulie 1637; cf. I. Ionașcu, *Știri nouă ...*, p. 17.

aceea a mănăstirii³²⁶. Ceata Brăgeștilor împreună cu jupâneasa Caplea se afla în dispută cu mănăstirea, de unde porunca de alegere din 30 iunie 1643 pentru 24 de boieri. În 8 august 1643 se dădea o întărire mănăstirii și cetei lui Dragomir stolnicul după o judecată a lor. Mai este pomenit satul și în 3 mai 1659, iar la 5 septembrie 1659 apare ca martor de aici un Dumitrașcu. Mai erau menționați Fureștii la un loc cu Răteștii într-un document din 8 decembrie 1681 și în 13 iunie 1685³²⁷. O donație de la 1691 îl avea protagonist pe fiul lui Buzea Cordelescu – acum călugărul Bogoslav – care lăsa căpitanului Mihalcea, fiul lui Moise Mihălcescu partea sa de aici³²⁸. La 15 mai 1691 frații Necula și Dragomir vindeau lui Vasile Leicoiu o sută de fălci de fân și un loc de casă. Ca martor pentru o Stana din Aldenii de Sus, ce făcea o donație pentru schitul Poteca, apare dascălul Crăciun de aici în 1692. O agitație producea aici vizita domnitorului din 1706 venit să stabilească moșiile ce le dădea lui Nicolae Roset, ginerele său. Hotarul satului era menționat și la 1707. Moșia Furești a mănăstirii era amintită în porunca domnească de la 1745 referitoare la aducerea mâinii de lucru. Și pentru moșia Furești se dădea o poruncă de hotărnicie la 31 octombrie 1777 mănăstirea dorind o delimitare a proprietăților ei față de moșneni. Moșia Furești (Izvorul Dulce) avea parte în octombrie 1841 de o hotărnicie executată de ing. C. Gold în „partea de pe jos” la miază zi aceasta se învecina cu moșnenii Băești. Episcopia, proprietara de atunci a moșiei, îi pusese la dispoziție lui Gold o poruncă din 10 aprilie 1643 care se referea la ordinul primit de episcopul Ștefan să se prezinte, împreună cu vel comisul Radu și alți boieri să caute moșiile mănăstirii Vintilă Vodă după asasinarea egumenului Răzbiți. După cartea de hotărnicie din 20 iulie 1643 lăcașul și un Necula urmau să stăpânească jumătate – jumătate din moșie. Gold va face la 1841 prima trăsură în partea moșnenilor Băești și apoi pentru părțile mănăstirii și ale paharnicului Costache Bobescu³²⁹ unde „am pus lanțul din movila făcută ce este hotar despărțitor pe răzorul din sus al sfoarei de moșie a sfintei m-ri a lui Vintilă Vodă ce o are de cumpărătoare din moșia Cocorăști și măsurând pe slemnea dealului în jos până în movila ce s-a făcut între moșia Furești și Băești, au ieșit la acest cap moșia Furești peste tot stânjeni 1506, palme 4”. Șt. Petrovici Armis se adresa președintelui tribunalului buzoian în februarie 1891 solicitând confirmarea hotărniciei moșiei sale „Izvorul Dulce ce-i zice și Furești și Balaurul” din comuna Cărpiniștea de pe valea Slănicului. Aproape 20

³²⁶ DRH, B, XXXII, p. 308, nr. 303.

³²⁷ ANIC, fond Schit Rătești, II/11; 16.

³²⁸ BAR, Doc. ist., MDCXLIV/47.

³²⁹ Partea de moșie zestrăla a paharnicului, ginerele lui Al. Hrisoscoileu de după 1820, va fi stabilită la 890 stânjeni, 7 palme și 4 degete. În 17 mai 1855 moșia Balaurul a cluceresei Maria Bobeasca intra în proprietatea pitarului Scarlat Petrovici care în 11 februarie 1870 intra și în posesia moșiei Furești sau Izvorul Dulce, fostă a Episcopiei Buzău.

de extrase luau drumul spre împrăștierea de la Cocorăști și Izvorul Dulce, a celor împrăștierea pe Balaurul, a moșnenilor Băești, Ion Marghiloman vecin prin moșia sa Policiori, etc. Primarul de la Băești și consilierii Dinu Arsene, Costache Ene, Coman Burlacu, I. R. Petrea, Radu Busioc, și I. I. Olteanu în 21 iunie 1892 comunicau celor interesați termenul fixat de 3 septembrie pentru pronunțarea sentinței³³⁰. Și anul următor va avea parte de sentințe relative la hotărnicia amintită, iar în 1894 o serie de vecini se aflau la Curtea de Apel din Capitală în contestațiile lor. În privința vecinătății amintite cu I. Marghiloman „Monitorul Oficial”, din 23 martie 1894, reținea că acesta nu mai era proprietarul moșiei ci, fiica sa, Elena Sc. Ferechide, iar de la aceasta ajungea la Irina (n. Ferechide, 1872-1949) și Emanoil E. Grădișteanu soțul ei³³¹. Sărbătoarea moșilor era prilej de organizare a unui bâlci ce cu greu a mai supraviețuit până spre deceniul cinci al secolului trecut.

FURTUNEȘTI Avea subdiviziunea Gura Hânsarului³³², dar și pe aceea a Diaconăștilor pe vremea existenței Saacului, dar și ulterior. Relativ la aceasta, dar și la situația de la Bozioru, neluând în seamă reținerea lui B. Iorgulescu, prin interogație, într-un studiu mai vechi se arunca în hilar explicația *În Saru*. Păsculescu glosa *hânsar* ca funcționar mărunț pentru perceperea de dăjdii, Iorga ca lotru, hoț deși în Moldova ajungea la aceea, și azi acceptată, de soldat. În 1625 era menționat satul într-un act din arhivele episcopale³³³. Cele 30 de locuințe ale cătunului Furtunești (Fortunești) adăposteau, la 1892, 110 locuitori pentru ca în 1912 să se recenzeze 260 locuitori. La 1930 populația era de 819 persoane, deoarece se luase în considerare și populația satelor Piatra Corbului și Roșcoiu, pentru ca în 1941 în cele 89 de case să locuiască 285 suflete. Furtuneștiul de la 1948 avea 84 gospodării și 252 locuitori pe o suprafață de 757 ha. din care 41 ha pășuni, 642 ha păduri, livezi 22 ha, iar neproductive 26 ha³³⁴. În prezent localitatea se află pe raza comunei Gura Teghii.

³³⁰ Arh. Naț. Buzău, fond Tribunal jud. Buzău, dosar 19/1892, *passim*.

³³¹ Butculeștii spre 1858 ajunseseră în dregătorii până la aceea de paharnic corespunzătoare rangului VII. După alte surse, Irina ar fi fost căsătorită cu Nicolae N. Butculescu.

³³² Vasile Bogrea, *Pagini istorico – filologice*, Cluj, 1971, p. 22.

³³³ ANIC, fond Episcopia Buzău, LII/1.

³³⁴ Arh. Naț. Buzău, fond Primăria comunei Gura Teghii, dosar 525/1948, *passim*.

MOSNENII AND THEIR TRIALS (IV)

Abstract

The subject of this study, dedicated to the „mosneni” and to their judiciary problems judged in former Prahova, Saac, Buzău and Râmnicu Sărat, is represented by more than 20 communities placed in the Subcarpathian mountains.

We know now that we have original documents only for some of these communities. The historians who are not very familiarly with this social category, can be surprised by the intensity of the pressure made for justice concerning the preservation of their ancient rights. The trials of this social groups so long in its duration in time so it can disorientate the readers. This judiciaries events from the longing in the past could be a rich source of informations related to social phenomena and the microtoponymy that have difficulties in their meaning but could be relevant for the history of these places.

Now, we can see that this ancient Romanian institution tries to come to life again.